

ΤΡΟΠΟΙ ΠΕΙΘΟΥΣ – ΜΟΡΦΕΣ ΠΕΙΘΟΥΣ
επιμέλεια: Μαρία Κάππου

Διακρίνω τις απόψεις από τα επιχειρήματα

Βλέπε βιβλίο « Έκφραση- Έκφραση για το Λύκειο » σ.σ.36-37 : <http://www.mariakappou.gr/>

Η ΘΕΩΡΙΑ

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ

► Πολλές φορές η αιτιολόγηση ενός συμπεράσματος περιέχει σύνθετες ιδέες που είναι πολυποίκιλα διατυπωμένες. Αρκετές φορές διατυπώνεται η άποψη και το επιχείρημα στην ίδια περίοδο.

► Άλλες φορές, πάλι, **δεν υπάρχουν λέξεις** που δηλώνουν άμεσα τις προκείμενες (δηλαδή τους λόγους), οπότε πρέπει να βρούμε τη λογική σχέση ανάμεσα στις διάφορες προτάσεις μέσα στο κείμενο, ώστε να διαπιστώσουμε ποια πρόταση υποστηρίζεται από τις άλλες και επομένως είναι το συμπέρασμα.

ΠΩΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

Στην πράξη, **μερικές φορές είναι εύκολο να διακρίνουμε τις προκείμενες** (δηλαδή τις προτάσεις που οδηγούν στην αποδοχή ή απόρριψη μιας θέσης), **γιατί χρησιμοποιούνται μερικές χαρακτηριστικές λέξεις**, λέξεις που δείχνουν την παρουσία των επιχειρημάτων: «γιατί», «διότι», «αφού», «που», «καθώς» (βλ. ΝΕΓ, σ. 200, και ΝΕΣ, σ. 140).

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ

Τα επιχειρήματα των κειμένων έχουν ανάπτυξη, σύνταξη και διατύπωση πολυποίκιλη:

- αιτιολογικές προτάσεις (δηλώνουν επιχειρήματα του **γιατί**)
- προτάσεις κρίσεως (**απουσιάζει λέξη** που να δηλώνει πως πρόκειται για επιχείρημα)
- υποθετικές προτάσεις (δηλώνουν προϋπόθεση-**υποθετικό συλλογισμό**)
- ρητορικά ερωτήματα. (ισοδυναμούν με **αποφαντικές προτάσεις**)
- συμπερασματικές προτάσεις (δηλώνουν συμπέρασμα δηλαδή **την άποψη**)

Α. ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΗΛΩΝΟΥΝ ΑΠΟΨΕΙΣ

1. **Μορφές πιθανολόγησης**

— Μπορεί — Είναι δυνατό — Ενδέχεται — Ίσως — Νομίζω — Πιστεύω — Υποθέτω — Κατά τη γνώμη μου

— Για μένα — Έχω την αίσθηση

2. **Μορφές δεοντολογίας** που δηλώνουν κυρίως την αξιολογικού τύπου επιχειρηματολογία

— Πρέπει — Χρειάζεται — Είναι ανάγκη — Είναι υποχρέωση — Επιτρέπεται — Απαγορεύεται

3. **Χρήση λέξεων** όπως

— στην πραγματικότητα — βέβαια — φυσικά — αντίθετα

4. **Αποφαντικές προτάσεις και ερωτήσεις-απαντήσεις**

5. **Λέξεις που δείχνουν την παρουσία κάποιου συμπεράσματος**

— Επομένως — Άρα — Έτσι — Συνεπώς — Με βάση τα προαναφερόμενα καταλήγουμε — Λοιπόν

— Τότε — Συμπεραίνουμε — Καταλήγουμε — Οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι... — Αποδεικνύεται ότι

— Τα στοιχεία/οι ενδείξεις οδηγούν...-με βάση τα προαναφερόμενα...

Β. ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΗΛΩΝΟΥΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

1. **Λέξεις που φανερώνουν αιτία** (επιχειρήματα του γιατί)

— Επειδή, γιατί — Διότι — Καθόσον — Αφού — Εφόσον — Εξαιτίας — Λόγω του... — Γι' αυτούς τους λόγους — Ο λόγος είναι... — Γι' αυτό — Γι' αυτόν τον λόγο — Για τούτο

2. **Ρητορικά ερωτήματα** (ισοδυναμούν με αποφαντικές προτάσεις)

3. **Φράσεις που φανερώνουν τρόπο** (επιχειρήματα του πως): Τροπικές μετοχές, προθετικά σύνολα (με+ αιτιατική, μέσα από+ αιτιατική κ.λπ.)

4. **Τελικές προτάσεις ή φράσεις που φανερώνουν σκοπό** (επιχειρήματα του τελικού αιτίου)

5. **Ρήματα που φανερώνουν αποτελέσματα** (επιχειρήματα αιτίου-αιτιατού)

5. **Φράσεις που δηλώνουν υπόθεση** (υποθετικοί συλλογισμοί)

— Αν... — Αν λάβουμε υπόψη — Δεδομένου ότι — Αν ισχύει ότι... — Αν δεχτούμε ότι... — Στην περίπτωση που...

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Δεν σημαίνει ότι όλοι οι υποθετικοί λόγοι είναι συλλογισμοί-επιχειρήματα, γι' αυτό πρέπει να είμαστε προσεκτικοί κατά την ανάγνωση.

ΤΕΚΜΗΡΙΑ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ;

Κάθε στοιχείο που αποτελεί μια συγκεκριμένη πληροφορία / στοιχεία της πραγματικότητας:

- παραδείγματα
- στατιστικά στοιχεία
- πορίσματα ερευνών
- εμπειρικές αλήθειες
- επικαιρικά γεγονότα
- παραθέματα, μαρτυρίες
- εποπτείες των αισθήσεων
- ιστορικά γεγονότα κ.ά.

ΠΩΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Αλήθειες, γεγονότα, περιγραφή, αφήγηση, στατιστικά στοιχεία, πορίσματα ερευνών, λέξεις όπως: π.χ., για παράδειγμα.

Η ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Στα κείμενα που ακολουθούν να **υπογραμμίσετε τη θέση του συγγραφέα και να βάλετε σε παρένθεση τα επιχειρήματα**.

1.

Το να απολαμβάνεις την τέχνη σημαίνει ότι έχεις αξιοποιήσει όλες τις δυνατότητες του εγκεφάλου σου, επομένως έχεις δοξάσει τη φύση σου. Συχνά υπάρχουν άνθρωποι που περνούν μια ολόκληρη ζωή χρησιμοποιώντας τον εγκέφαλό τους –τη φύση τους δηλαδή– για να κάνουν μόνο υπολογισμούς. Τι θα φάμε σήμερα, πόσο θα κερδίσουμε, πόσα αντίτυπα θα πουλήσει το βιβλίο μου, πόσο όμορφος είμαι, πόσα σπίτια έχω ... Ο εγκέφαλος περιορίζεται σε υπολογισμούς αυτού του είδους, γίνεται όργανο πρωτόγονο, άχρηστο, μέσον για να πάει ο άνθρωπος στη χώρα της δυστυχίας.

(Από συνέντευξη του διάσημου Άγγλου φυσικού Ρότζερ Πένροουζ στον Θ. Λάλα, στην εφημερίδα “Το Βήμα”, 4.4.99)

2.

Μην αγοράζετε καλλυντικά που έχουν δοκιμαστεί σε ζώα. Τα ζώα δεν πρέπει να γίνονται θύματα της ανθρώπινης ματαιοδοξίας, Υποφέρουν από τις δοκιμές και τα πειράματα που υφίστανται και γίνονται έτσι μάρτυρες της βαρβαρότητάς μας. Δεν είναι ούτε ηθικά σωστό αλλά ούτε και επιστημονικά αναγκαίο να δοκιμάζουμε σε ζώα προϊόντα περιποίησης των μαλλιών και του σώματος.

3.

Κλείστε την τηλεόραση! Για να έχετε τη δυνατότητα να διαβάσετε περισσότερα βιβλία, δραστηριότητα που καλλιεργεί τη φαντασία, σε αντίθεση με την τηλεόραση που την περιορίζει. Χίλιες λέξεις είναι καλύτερες από χίλιες εικόνες

4.

Απαραίτητη και χρήσιμη η τηλεόραση, δεν μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να αναπληρώσει της εφημερίδες. Γιατί ο προφορικός λόγος φεύγει και χάνεται και είναι αδύνατον να «ξαναδιαβάσεις» αυτό που άκουσες, εάν επιδιώκεις την εμπεριστατωμένη έρευνα σε συνδυασμό με το ουσιώδες και της ερμηνευτικές αποχρώσεις. Ναι, η εικόνα μιλάει αλλά δεν εξηγεί. (Από άρθρο της Μ. Παπαδοπούλου με τίτλο «Πάσχα με ιπτάμενα τέρατα», στην εφημερίδα «Τα Νέα», 13.4.99)

5.

Στην πολιτική, οι τηλεπικοινωνίες συνιστούν τα νεύρα της Δημοκρατίας. Η άμεση και πλουραλιστική δημοσιοποίηση των πολιτικών ειδήσεων, καθώς και οι τηλεμεταδιδόμενες συζητήσεις και τα πρόχειρα δημοψηφίσματα δυναμώνουν, νομίζω, τη συμμετοχική δημοκρατία.

6.

Τα ηλεκτρονικά δίκτυα είναι κατάκτηση και απειλή. Το πρόβλημα της Δύσης το συνιστά η σταδιακή κατάργηση της κοινότητας των πολιτών σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, όπου η αγορά, η στατιστική και τα ψηφιακά δεδομένα υποκαθιστούν της αξίες της δημοκρατίας, του διαφωτισμού και του ανθρωπισμού. (Από άρθρο του Α. Βιστωνίτη με τίτλο «Η Αλίκη στη χώρα του Macworld», στην εφημερίδα «Το Βήμα», 28.3.99

7.

“Τηλεργασία είναι η εξ αποστάσεως εργασία που γίνεται με τη χρήση σύγχρονων υπολογιστικών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων. Όσοι εργάζονται με το σύστημα αυτό πρέπει να αισθάνονται τον εαυτό τους προνομιούχο, τη στιγμή που παραμένουν στο σπίτι τους, επιλέγουν τις ώρες απασχόλησής τους και κυρίως οι γυναίκες μπορούν να συνδυάζουν την εργασία τους με την ανατροφή των παιδιών. Αυτού του είδους η κατηγορία εργαζομένων επιπλέον δεν ταλαιπωρείται με το κυκλοφοριακό, δε φθείρει την υγεία της αντιμετωπίζοντας άμεσα τη ρύπανση της ατμόσφαιρας και γλιτώνει τις δαπάνες μετακίνησης καθώς και το κόστος της επιμελημένης ένδυσης.”

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1.

Το να απολαμβάνεις την τέχνη σημαίνει ότι έχεις αξιοποιήσει όλες τις δυνατότητες του εγκεφάλου σου, επομένως έχεις δοξάσει τη φύση σου. (Συχνά υπάρχουν άνθρωποι που περνούν μια ολόκληρη ζωή χρησιμοποιώντας τον εγκέφαλό τους –τη φύση τους δηλαδή– για να κάνουν μόνο υπολογισμούς. Τι θα φάμε σήμερα, πόσο θα κερδίσουμε, πόσα αντίτυπα θα πουλήσει το βιβλίο μου, πόσο όμορφος είμαι, πόσα σπίτια έχω ... Ο εγκέφαλος περιορίζεται σε υπολογισμούς αυτού του είδους, γίνεται όργανο πρωτόγονο, άχρηστο, μέσον για να πάει ο άνθρωπος στη χώρα της δυστυχίας.)

(Από συνέντευξη του διάσημου Άγγλου φυσικού Ρότζερ Πένροουζ στον Θ. Λάλα, στην εφημερίδα “Το Βήμα”, 4.4.99)

Γλωσσική διατύπωση: Αποφαντικές προτάσεις

2.

Μην αγοράζετε καλλυντικά που έχουν δοκιμαστεί σε ζώα. Τα ζώα δεν πρέπει να γίνονται θύματα της ανθρώπινης ματαιοδοξίας. (Υποφέρουν από τις δοκιμές και τα πειράματα που υφίστανται και γίνονται έτσι μάρτυρες της βαρβαρότητάς μας. Δεν είναι ούτε ηθικά σωστό αλλά ούτε και επιστημονικά αναγκαίο να δοκιμάζουμε σε ζώα προϊόντα περιποίησης των μαλλιών και του σώματος.)

Γλωσσική διατύπωση: Αποφαντικές προτάσεις

3.

Κλείστε την τηλεόραση! (Για να έχετε τη δυνατότητα να διαβάσετε περισσότερα βιβλία, δραστηριότητα που καλλιεργεί τη φαντασία, σε αντίθεση με την τηλεόραση που την περιορίζει. Χίλιες λέξεις είναι καλύτερες από χίλιες εικόνες)

Γλωσσική διατύπωση: Τελική πρόταση, αποφαντική πρόταση

4.

Απαραίτητη και χρήσιμη η τηλεόραση, δεν μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να αναπληρώσει της εφημερίδες. Γιατί ο προφορικός λόγος φεύγει και χάνεται και είναι αδύνατον να «ξαναδιαβάσεις» αυτό που άκουσες, εάν επιδιώκεις την εμπειριστατωμένη έρευνα σε συνδυασμό με το ουσιώδες και της ερμηνευτικές αποχρώσεις. Ναι, η εικόνα μιλάει αλλά δεν εξηγεί. (Από άρθρο της Μ. Παπαδοπούλου με τίτλο «Πάσχα με ιπτάμενα τέρατα», στην εφημερίδα «Τα Νέα», 13.4.99)

Γλωσσική διατύπωση: Αιτιολογική πρόταση, αποφαντική πρόταση

5.

Στην πολιτική, οι τηλεπικοινωνίες συνιστούν τα νεύρα της Δημοκρατίας. (Η άμεση και πλουραλιστική δημοσιοποίηση των πολιτικών ειδήσεων, καθώς και οι τηλεμεταδιδόμενες συζητήσεις και τα πρόχειρα δημοψηφίσματα δυναμώνουν, νομίζω, τη συμμετοχική δημοκρατία.)

Γλωσσική διατύπωση: Αποφαντική πρόταση.

6.

Τα ηλεκτρονικά δίκτυα είναι κατάκτηση και απειλή. (Το πρόβλημα της Δύσης το συνιστά η σταδιακή κατάργηση της κοινότητας των πολιτών σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, όπου η αγορά, η στατιστική και τα ψηφιακά δεδομένα υποκαθιστούν της αξίες της δημοκρατίας, του διαφωτισμού και του ανθρωπισμού.)(Από άρθρο του Α. Βιστωνίτη με τίτλο «Η Αλίκη στη χώρα του Macworld», στην εφημερίδα «Το Βήμα», 28.3.99

Γλωσσική διατύπωση: Αποφαντική πρόταση

7.

“Τηλεργασία είναι η εξ αποστάσεως εργασία που γίνεται με τη χρήση σύγχρονων υπολογιστικών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων. Όσοι εργάζονται με το σύστημα αυτό πρέπει να αισθάνονται τον εαυτό τους προνομιούχο, (τη στιγμή που παραμένουν στο σπίτι τους, επιλέγουν τις ώρες απασχόλησής τους και κυρίως οι γυναίκες μπορούν να συνδυάζουν την εργασία τους με την ανατροφή των παιδιών. Αυτού του είδους η κατηγορία εργαζομένων επιπλέον δεν ταλαιπωρείται με το κυκλοφοριακό, δε φθείρει την υγεία της αντιμετωπίζοντας άμεσα τη ρύπανση της ατμόσφαιρας και γλιτώνει τις δαπάνες μετακίνησης καθώς και το κόστος της επιμελημένης ένδυσης.”)

Γλωσσική διατύπωση: Αποφαντικές προτάσεις

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

Να αντιστοιχίσετε τα κείμενα της στήλης Α με το είδος των τεκμηρίων που περιέχουν, όπως παρουσιάζονται στη στήλη Β. Ένα ή περισσότερα από αυτά τα κείμενα είναι πιθανό να αντιστοιχούν σε περισσότερα από ένα στοιχεία της στήλης Β'. Ένα στοιχείο της στήλης Β δεν θα χρειαστεί. (Αξιολόγηση των μαθητών της γ' λυκείου στη Νεοελληνική γλώσσα, ΚΕΕ, σελ. 21)

A: ΚΕΙΜΕΝΑ	B: ΕΙΔΟΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ
α) Όπως λέει ένα λαϊκό γνωμικό, η ευφυΐα γεννιέται, δεν γίνεται. Και πώς μπορεί να το αντικρούσει κανείς, όταν σκέφτεται εκείνο τα εξαιρετικά χαρισματικό παιδί, τον Αμαντέους Μότσαρτ, το οποίο, σε ηλικία 6 ετών, το 1762, έπαιζε κλειδοκύμβαλο, βιολί και εκκλησιαστικό όργανο και είχε ήδη συνθέσει μικρά μουσικά κομμάτια; Παιδί-θαύμα ήταν και ο Μπλεζ Πασκάλ, ο οποίος στα δέκα χρόνια του γνώριζε τέλεια την ευκλείδεια γεωμετρία και στα 16 του εφεύρε τον υπολογιστή. β) Ο Πιερ Πάολο Παζολίνι είπε ότι η τηλεόραση έχει τεράστια ευθύνη στο μούδιασμα των πνευματικών και ηθικών ικανοτήτων των σύγχρονων ανθρώπων, επειδή είναι όργανο εξουσίας και καθαυτό εξουσία η ίδια. Επειδή δεν είναι μόνο ένας χώρος μέσα από τον οποίο περνούν τα μηνύματα, μα και ένα κέντρο επεξεργασίας των μηνυμάτων αυτών. γ) Να κλείσουμε την τηλεόραση, γιατί ευθύνεται για την κατάρρευση των ανθρώπινων σχέσεων. Σε πειράματα που έγιναν πρόσφατα έβαλαν μια τηλεόραση μέσα στο κλουβί όπου ζούσε μια οικογένεια πιθήκων. Ύστερα από λίγες μόνο εβδομάδες ο πατέρας καθόταν όλο και περισσότερο μπροστά στην οθόνη, η μητέρα άρχισε να αδιαφορεί για τα μικρά της, ακολουθώντας το παράδειγμα του αρσενικού και τα μικρά άρχισαν να εμφανίζουν συμπτώματα κατάθλιψης. δ) Να κλείσουμε την τηλεόραση γιατί δεν είμαστε φτιαγμένοι γι' αυτήν. Δεν είμαστε φτιαγμένοι για να παρακολουθούμε τόσο ώρα μια πηγή παλλομένου φωτός. Είναι σαν να καθόμαστε όλη την ημέρα με τα μάτια καρφωμένα στον ήλιο. Προκαλεί εγκεφαλικές αλλοιώσεις και καταστρέφει τα μάτια.	1) Αυθεντία 2) Αλήθεια 3) Παράδειγμα 4) Δεδομένο - αποτέλεσμα έρευνας 5) Στατιστικά στοιχεία

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ: α)..... β)..... γ)..... δ).....

ΑΣΚΗΣΗ: Στα παρακάτω κείμενα **να εντοπίσετε τα τεκμήρια** και να τα χαρακτηρίσετε (παραδείγματα, αλήθεια, γεγονότα, πόρισμα/αποτέλεσμα μελέτης, στατιστικά στοιχεία, αυθεντία, μαρτυρία)

A.

‘Ο μεγάλος αδελφός σε παρακολουθεί’. Η φράση από το προφητικό “1984” του Τζωρτζ Όργουελ ταυτίστηκε της τελευταίες δεκαετίες με τη CIA, και φυσικά όχι επειδή οι πράκτορές της είναι φίλοι του βιβλίου. Παρακολουθήσεις, δολοφονίες, “τροχαία”, εξαφανίσεις, πειράματα, πραξικοπήματα λέγεται ότι έγιναν όλα αυτά τα χρόνια για χάρη των ΗΠΑ από την πανίσχυρη υπηρεσία πληροφοριών που τα ξέρει όλα. Το αστείο είναι ότι η ίδια η CIA μας αφήνει να την παρακολουθήσουμε κι εμείς. Ή, τέλος πάντων, κάτι τέτοιο, μέσω της καλογυαλισμένης περιοχής της (site) στο διαδίκτυο. Το πρώτο πράγμα που χρειάζεται να κάνει κάποιος χρήστης του διαδικτύου, και αφού φυσικά έχει ανοίξει τον υπολογιστή, είναι να πληκτρολογήσει http://www.odci.gov.cia, ώστε να εισέλθει στα άδυτα του πιο σκοτεινού οργανισμού του πλανήτη. Ο πλούτος των πληροφοριών που περιέχονται στις σελίδες της περιοχής (site) της CIA είναι τεράστιος. Εκδόσεις με αντικείμενο τις συζητήσεις του προέδρου Χάρυ Τρούμαν για εισβολή στην Ιαπωνία – πριν από τη ρίψη της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι- , σχέδιο που δεν προχώρησε λόγω των μεγάλων απωλειών στη μάχη της Οκινάουα (49.000 νεκροί) ή τις ενέργειες του προέδρου Λίντον Τζόνσον για την επέμβαση στο Βιετνάμ, καταγραφές των αναλύσεων για τη δράση της Σοβιετικής Ένωσης από το 1946 ως το 1984, και αναρίθμητα άλλα στοιχεία με ακριβείς περιγραφές συζητήσεων, εγγράφων και πορισμάτων μπορεί να ανακαλύψει ο χρήστης του site της CIA, το οποίο σε αυτή την περίπτωση μπορεί να λειτουργήσει ως εξαιρετική ιστορική πηγή. (Από άρθρο στην εφημερίδα “Το Βήμα”, 6.6.99)	
---	--

B.

Μία έρευνα από την Υ.Π.ΠΕ. (Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος) των Ηνωμένων Πολιτειών βρήκε ότι η ηχορύπανση αποτελεί κίνδυνο για την υγεία περίπου 80 εκατομμυρίων ανθρώπων σ’ αυτή τη χώρα. Κάποτε οι “επικίνδυνοι” θόρυβοι εντοπίζονταν στα εργοστάσια και στα εργοτάξια, αλλά τώρα πλέον τα επικίνδυνα επίπεδα θορύβου μετρώνται της δρόμους των πόλεων έξω από τα σπίτια της αλλά και μέσα σ’ αυτά. Παρόλο που δεν διαθέτουμε ακόμη οριστική απόδειξη, πολλοί ερευνητές συμφωνούν ότι υπάρχει σαφής σχέση ανάμεσα στα επίπεδα θορύβου στο Λονδίνο και στον αριθμό των ασθενών της ψυχιατρικές κλινικές της της πόλης. Οι 7.000 μαθητές και φοιτητές που πήραν μέρος σε μία μακροχρόνια έρευνα έπρεπε να ακούσουν μία σειρά ήχων σε ακουστικά και μετά να πιάσουν ένα κουμπί για κάθε ήχο ξεχωριστά, ώστε να δείξουν ότι τον άκουσαν. Ενώ ένα ποσοστό 3,8% των μικρών	
--	--

μαθητών παρουσίασαν προβλήματα ακοής, το ποσοστό ανέρχεται σε 10% για της μαθητές της Γ' Γυμνασίου και της Α' Λυκείου και σε ένα ανησυχητικό 30% για της πρωτοετείς φοιτητές. Δηλαδή πολλοί από της φοιτητές παρουσιάζουν τα προβλήματα που έως τώρα παρατηρούσαμε σε άτομα 50 – 60 ετών.

Οι επιστήμονες γνωρίζουν από καιρό ότι η μόνιμη έκθεση σε δυνατό θόρυβο μπορεί να προκαλέσει βλάβες στην ακοή της ατόμου, καμιά φορά μόνιμη. Αυτό ενισχύεται από πρόσφατες έρευνες που έδειξαν ότι εργαζόμενοι σε θορυβώδη επαγγέλματα είναι πιο ευάλωτοι σε ωτορινολαρυγγολογικά νοσήματα απ' ό,τι οι εργαζόμενοι σε ήσυχια γραφεία.

(Αξιολόγηση των μαθητών της γ' λυκείου στη Νεοελληνική γλώσσα, ΚΕΕ, σελ. 33)

Γ.

Από την αυγή της φιλοσοφίας, ο πόλεμος δεν έπαψε να απασχολεί τα ανήσυχα πνεύματα. «Πόλεμος, πατήρ πάντων», έλεγε ο Ηράκλειτος, ενώ για τον Σωκράτη το αντικείμενο του πολέμου ήταν η σχετική διάσταση ανάμεσα στο δίκαιο και το άδικο. Ανασκευάζοντας τη διατύπωση, ο Μακιαβέλι θεωρούσε ότι κάθε πόλεμος είναι δίκαιος στον βαθμό που είναι απαραίτητος. Με μια φαινομενική παραδοξολογία ο Νίτσε προειδοποιούσε τον κόσμο ότι η ειρήνη δεν είναι παρά το μέσον για μελλοντικούς πολέμους και πως σε τελευταία ανάλυση νομιμοποιείται αν είναι για το καλό της ανθρωπότητας. Σήμερα, η συμβολική δύναμη του πολέμου δεν έπαψε να είναι παρούσα μέσα από την καθημερινή βία και τα παιχνίδια των νεαρών αγοριών που παρά τον φιλειρηνισμό των γονέων, ξεκληρίζουν καθημερινά φανταστικούς αντιπάλους.

(Άρθρο του Ηλία Ευθυμιόπουλου στην εφημερίδα «τα Νέα» 27-5-99)

Δ.

Έχομε άραγε όλοι συνειδητοποιήσει νέος τεράστιες προόδους που έχει πραγματοποιήσει στα μέσα και στον τρόπο νέος ζωής νέος νέος ο πολιτισμός που τον αποκαλούμε με περιφρόνηση «απλώς τεχνικό»; Ιδού μια λεπτομέρεια διατυπωμένη με αριθμούς που αξίζει να τη σκεφτούμε πολύ: Στο Λίβερπουλ (νέος Μεγ. Βρετανίας) ο μέσος όρος ζωής των κατοίκων το 1846 ήταν το 26^ο έτος νέος ηλικίας' στο Μπόστον (των Ηνωμένων Πολιτειών) ο μέσος όρος ήταν πέρσι το 66, 7 νέος ηλικίας. Και δεν είναι μόνο η διάρκεια που μεγάλωσε, έγινε και το ποιόν νέος ζωής διαφορετικό. Σήμερα ο άνθρωπος των προχωρημένων στον πολιτισμό χωρών έχει άπειρες ευκαιρίες να «εντείνει» και να «υψώσει» (να ευγενίσει με τα αγαθότης παιδείας) τη ζωή του. Να την εκτιμήσει και να τη χαρεί. Ότι ζει «καλύτερα», «ανετότερα», «τελειότερα», «ανθρωπινότερα», δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Είναι άραγε και ευτυχέστερος; Η απάντηση εξαρτάται από το τι ονομάζεται «ευτυχία», θα αναγνωρίσετε πάντως ότι όταν πεθαίνει κανείς πολύ νέος, αφού έχει ζήσει μια περιορισμένη, κουτή και τυραννισμένη ζωή – δεν προλαβαίνει τουλάχιστο να ευτυχίσει. (ΕΚΘΕΣΗ-ΕΚΦΡΑΣΗ γ' λυκείου, σ. 128)

Ε.

Αυτό το λάθος έχει προκύψει αρκετές φορές μέχρι τώρα. Και μόνο από τύχη έχει αποφευχθεί η μεγάλη τραγωδία. Υδρογονοβόμβα ανακαλύφθηκε προσφάτως στα βάθη του Ατλαντικού ωκεανού. Πυρηνικά υποβρύχια-και των δυο υπερδυνάμεων-τα έχει καταπιεί η θάλασσα, κάνοντας τον κόσμο να παγώσει από την αγωνία για τα χειρότερα. Αεροσκάφη που μεταφέρουν το φορτίο του ολέθρου έχουν κινδυνεύσει να πέσουν...(Πανελλήνιες Σεπτ. 2000)	
---	--

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1.

α).....3..... β).....1..... γ).....4..... δ).....2.....

2.

Στα παρακάτω κείμενα **να εντοπίσετε τα τεκμήρια** και να τα χαρακτηρίσετε (παραδείγματα, αλήθεια, γεγονότα, πόρισμα/αποτέλεσμα μελέτης, στατιστικά στοιχεία, αυθεντία, μαρτυρία)

A.

‘Ο μεγάλος αδελφός σε παρακολουθεί’. Η φράση από το προφητικό “1984” του Τζωρτζ Όργουελ ταυτίστηκε της τελευταίες δεκαετίες με τη CIA, και φυσικά όχι επειδή οι πράκτορές της είναι φίλοι του βιβλίου. Παρακολουθήσεις, δολοφονίες, “τροχαία”, εξαφανίσεις, πειράματα, πραξικοπήματα λέγεται ότι έγιναν όλα αυτά τα χρόνια για χάρη των ΗΠΑ από την πανίσχυρη υπηρεσία πληροφοριών που τα ξέρει όλα. Το αστείο είναι ότι η ίδια η CIA μας αφήνει να την παρακολουθήσουμε κι εμείς. Ή, τέλος πάντων, κάτι τέτοιο, μέσω της καλογουλισμένης περιοχής της (site) στο διαδίκτυο. Το πρώτο πράγμα που χρειάζεται να κάνει κάποιος χρήστης του διαδικτύου, και αφού φυσικά έχει ανοίξει τον υπολογιστή, είναι να πληκτρολογήσει http://www.odci.gov.cia, ώστε να εισέλθει στα άδυτα του πιο σκοτεινού οργανισμού του πλανήτη. Ο πλούτος των πληροφοριών που περιέχονται στις σελίδες της περιοχής (site) της CIA είναι τεράστιος. Εκδόσεις με αντικείμενο τις συζητήσεις του προέδρου Χάρυ Τρούμαν για εισβολή στην Ιαπωνία – πριν από τη ρίψη της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι- , σχέδιο που δεν προχώρησε λόγω των μεγάλων απωλειών στη μάχη της Οκινάουα (49.000 νεκροί) ή τις ενέργειες του προέδρου Λίντον Τζόνσον για την επέμβαση στο Βιετνάμ, καταγραφές των αναλύσεων για τη δράση της Σοβιετικής Ένωσης από το 1946 ως το 1984, και αναρίθμητα άλλα στοιχεία με ακριβείς περιγραφές συζητήσεων, εγγράφων και πορισμάτων μπορεί να ανακαλύψει ο χρήστης του site της CIA, το οποίο σε αυτή την περίπτωση μπορεί να λειτουργήσει ως εξαιρετική ιστορική πηγή. (Από άρθρο στην εφημερίδα “Το Βήμα”, 6.6.99)	Παραδείγματα
Ο πλούτος των πληροφοριών που περιέχονται στις σελίδες της περιοχής (site) της CIA είναι τεράστιος. Εκδόσεις με αντικείμενο τις συζητήσεις του προέδρου Χάρυ Τρούμαν για εισβολή στην Ιαπωνία – πριν από τη ρίψη της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι- , σχέδιο που δεν προχώρησε λόγω των μεγάλων απωλειών στη μάχη της Οκινάουα (49.000 νεκροί) ή τις ενέργειες του προέδρου Λίντον Τζόνσον για την επέμβαση στο Βιετνάμ, καταγραφές των αναλύσεων για τη δράση της Σοβιετικής Ένωσης από το 1946 ως το 1984, και αναρίθμητα άλλα στοιχεία με ακριβείς περιγραφές συζητήσεων, εγγράφων και πορισμάτων μπορεί να ανακαλύψει ο χρήστης του site της CIA, το οποίο σε αυτή την περίπτωση μπορεί να λειτουργήσει ως εξαιρετική ιστορική πηγή. (Από άρθρο στην εφημερίδα “Το Βήμα”, 6.6.99)	Ιστορικά στοιχεία παραδείγματα

B.

Μία έρευνα από την Υ.Π.ΠΕ. (Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος) των Ηνωμένων Πολιτειών βρήκε ότι η ηχορύπανση αποτελεί κίνδυνο για την υγεία περίπου 80 εκατομμυρίων ανθρώπων σ’ αυτή τη χώρα. Κάποτε οι “επικίνδυνοι” θόρυβοι εντοπιζόνταν στα εργοστάσια και στα εργοτάξια, αλλά τώρα πλέον τα επικίνδυνα επίπεδα θορύβου μετρώνται της δρόμους των πόλεων έξω από τα σπίτια της αλλά και μέσα σ’ αυτά.	Αποτέλεσμα έρευνας
Παρόλο που δεν διαθέτουμε ακόμη οριστική απόδειξη, πολλοί ερευνητές συμφωνούν ότι υπάρχει σαφής σχέση ανάμεσα στα επίπεδα θορύβου στο Λονδίνο και στον αριθμό των ασθενών της	Αυθεντία

Ψυχιατρικές κλινικές της πόλης. Οι 7.000 μαθητές και φοιτητές που πήραν μέρος σε μία μακροχρόνια έρευνα έπρεπε να ακούσουν μία σειρά ήχων σε ακουστικά και μετά να πιέσουν ένα κουμπί για κάθε ήχο ξεχωριστά, ώστε να δείξουν ότι τον άκουσαν. Ενώ ένα ποσοστό 3,8% των μικρών μαθητών παρουσίασαν προβλήματα ακοής, το ποσοστό ανέρχεται σε 10% για της μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου και της Α΄ Λυκείου και σε ένα ανησυχητικό 30% για της πρωτοετείς φοιτητές. Δηλαδή πολλοί από της φοιτητές παρουσιάζουν τα προβλήματα που έως τώρα παρατηρούσαμε σε άτομα 50 – 60 ετών. Οι επιστήμονες γνωρίζουν από καιρό ότι η μόνιμη έκθεση σε δυνατό θόρυβο μπορεί να προκαλέσει βλάβες στην ακοή της ατόμου, καμιά φορά μόνιμη. Αυτό ενισχύεται από πρόσφατες έρευνες που έδειξαν ότι εργαζόμενοι σε θορυβώδη επαγγέλματα είναι πιο ευάλωτοι σε ωτορινολαρυγγολογικά νοσήματα απ' ό,τι οι εργαζόμενοι σε ήσυχια γραφεία. (Αξιολόγηση των μαθητών της γ' λυκείου στη Νεοελληνική γλώσσα, ΚΕΕ, σελ. 33)	Πόρισμα/αποτέλεσμα μελέτης Στατιστικά στοιχεία Αυθεντία Πορίσματα μελέτης
---	---

Γ.

Από την αυγή της φιλοσοφίας, ο πόλεμος δεν έπαψε να απασχολεί τα ανήσυχα πνεύματα. «Πόλεμος, πατήρ πάντων», έλεγε ο Ηράκλειτος, ενώ για τον Σωκράτη το αντικείμενο του πολέμου ήταν η σχετική διάσταση ανάμεσα στο δίκαιο και το άδικο. Ανασκευάζοντας τη διατύπωση, ο Μακιαβέλι θεωρούσε ότι κάθε πόλεμος είναι δίκαιος στον βαθμό που είναι απαραίτητος. Με μια φαινομενική παραδοξολογία ο Νίτσε προειδοποιούσε τον κόσμο ότι η ειρήνη δεν είναι παρά το μέσον για μελλοντικούς πολέμους και πως σε τελευταία ανάλυση νομιμοποιείται αν είναι για το καλό της ανθρωπότητας. Σήμερα, η συμβολική δύναμη του πολέμου δεν έπαψε να είναι παρούσα μέσα από την καθημερινή βία και τα παιχνίδια των νεαρών αγοριών που παρά τον φιλειρηνισμό των γονέων, ξεκληρίζουν καθημερινά φανταστικούς αντιπάλους. (Άρθρο του Ηλία Ευθυμίου στην εφημερίδα «τα Νέα» 27-5-99)	Αυθεντίες Παραδείγματα-αλήθειες
--	---

Δ.

Έχουμε άραγε όλοι συνειδητοποιήσει νέος τεράστιες προόδους που έχει πραγματοποιήσει στα μέσα και στον τρόπο νέος ζωής νέος νέος ο πολιτισμός που τον αποκαλούμε με περιφρόνηση «απλώς τεχνικό»; Ιδού μια λεπτομέρεια διατυπωμένη με αριθμούς που αξίζει να τη σκεφτούμε πολύ: Στο Λίβερπουλ (νέος Μεγ. Βρετανίας) ο μέσος όρος ζωής των κατοίκων το 1846 ήταν το 26^ο έτος νέος ηλικίας, στο Μπόστον (των Ηνωμένων Πολιτειών) ο μέσος όρος ήταν πέρσι το 66, 7 νέος ηλικίας. Και δεν είναι μόνο η διάρκεια που μεγάλωσε, έγινε και το ποιόν νέος ζωής διαφορετικό. Σήμερα ο άνθρωπος των προχωρημένων στον πολιτισμό χωρών έχει άπειρες ευκαιρίες να «εντείνει» και να «υψώσει» (να ευγενίσει με το αγαθό της παιδείας) τη ζωή του. Να την εκτιμήσει και να τη χαρεί. Ότι ζει «καλύτερα», «ανετότερα», «τελειότερα», «ανθρωπινότερα», δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Είναι άραγε και ευτυχέστερος; Η απάντηση εξαρτάται	Στατιστικά στοιχεία Αλήθειες
---	--

από το τι ονομάζεται «ευτυχία», θα αναγνωρίσετε πάντως ότι όταν πεθαίνει κανείς πολύ νέος, αφού έχει ζήσει μια περιορισμένη, κουτή και τυραννισμένη ζωή – δεν προλαβαίνει τουλάχιστο να ευτυχήσει. (ΕΚΘΕΣΗ-ΕΚΦΡΑΣΗ γ' λυκείου, σ. 128)

Ε.

Αυτό το λάθος* έχει προκύψει αρκετές φορές μέχρι τώρα. Και μόνο από τύχη έχει αποφευχθεί η μεγάλη τραγωδία. **Υδρογονοβόμβα** ανακαλύφθηκε προσφάτως στα βάθη του Ατλαντικού ωκεανού. **Πυρηνικά υποβρύχια** και των δυο υπερδυνάμεων-τα έχει καταπιεί η θάλασσα, κάνοντας τον κόσμο να παγώσει από την αγωνία για τα χειρότερα. **Αεροσκάφη** που μεταφέρουν το φορτίο του ολέθρου έχουν κινδυνεύσει να πέσουν...(Πανελλήνιες Σεπτ. 2000)

Παραδείγματα

***πυρηνικό ατύχημα**

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΠΕΙΘΟΥΣ

Θεωρία: Βιβλίο «Έκφραση- Έκθεση για το Λύκειο» σ.σ.32-38 <http://www.mariakappou.gr/>

Η θεωρία στην πράξη

1. Ερώτηση: Ποιους τρόπους και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο στα παρακάτω κείμενα; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας

A.

4^η§ Θα έπρεπε, ακόμα, από εδώ και εμπρός οι άνθρωποι (μιλάω για τις πλούσιες χώρες) να δεχτούν ένα αξιοπρεπές αλλά λιτό βιοτικό επίπεδο και να παραιτηθούν από την ιδέα ότι ο κεντρικός στόχος της ζωής τους είναι να αυξάνεται η κατανάλωση τους κατά 2 με 3% το χρόνο. Για να το δεχτούν αυτό, θα έπρεπε κάτι άλλο να δίνει νόημα στη ζωή τους. Αυτό το άλλο είναι η ανάπτυξη των ανθρώπων αντί για την ανάπτυξη των σκουπιδοπροϊόντων

5^η§ Η ανάπτυξη, βέβαια, των ανθρώπων αντί για την ανάπτυξη των σκουπιδοπροϊόντων θα απαιτούσε μια άλλη οργάνωση της εργασίας, η οποία θα έπρεπε να παύσει να είναι αγγαρεία και να γίνει πεδίο προβολής των ικανοτήτων του ανθρώπου" μια αληθινή δημοκρατία που θα συνεπαγόταν τη συμμετοχή όλων στη λήψη των αποφάσεων" μια άλλη οργάνωση παιδείας, ώστε να διαπλάθονται πολίτες ικανοί «να άρχουν και να άρχονται βάσει των νόμων» σύμφωνα με τη θαυμάσια έκφραση του Αριστοτέλη (Πανελλήνιες 2003)

.....

B.

Οι ψυχολόγοι και οι κοινωνιολόγοι που έχουν μελετήσει το φαινόμενο, καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι ο κομφορμισμός αυτός , τάση ισχυρή και επίμονη, πηγή του έχει την κοινωνική φύση του ανθρώπου. Ζώο κατ'εξοχήν κοινωνικό (ο Αριστοτέλης το ονομάζει στη γλώσσα του «πολιτικόν») ο άνθρωπος, όταν έρχεται αντιμέτωπος με σημαντικές για τη συλλογική ζωή 'δοξασίες της μάζας', αισθάνεται ζωηρότερο ενδιαφέρον για τη συντήρηση των απλοϊκών εξηγήσεων που κρατούν συμπαγή την ομάδα, παρά για τις κριτικές αναλύσεις που μπορούν να τη διαιρέσουν και να τη διαλύσουν. Συμφέρει την κοινωνία να δίνεται απεριόριστη πίστωση στις παρατηρήσεις (τεκμήρια, ενδείξεις, μαρτυρίες) που επιβεβαιώνουν τις «τρέχουσες « ιδέες και αποκλείουν τις αντίθετές της (Thomas Szasz).» (Η δύναμη της μάζας, σχολ. Βιβλ σ. 116. §5 .)

.....

Γ.

Είναι βέβαιο πως η Μοριακή Βιολογία και η Γενετική έχουν ανοίξει νέους ορίζοντες στη μελέτη και κατανόηση της λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού. Αυτό το ταξίδι, το οποίο ξεκίνησε πριν από λίγα σχετικά χρόνια στον άγνωστο και μαγευτικό κόσμο των βιολογικών νοημάτων της ζωής, δεν είναι ούτε εύκολο ούτε γρήγορο. Οι ταξιδιώτες πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με υπομονή, με περίσσεια γνώση, με αμφισβήτηση, αλλά προπαντός με ηθική δεοντολογία. Σε κάθε περίπτωση, η Πολιτεία πρέπει να κρίνει και να αξιολογεί τους καρπούς και τις εμπειρίες τέτοιων εγχειρημάτων. Υπάρχουν άραγε γονίδια αθανασίας; Θα διαλευκανθούν πλήρως οι μοριακοί μηχανισμοί που διέπουν τη ζωή και τον θάνατο; Θα αποδεχθεί, ηθικά, η ανθρωπότητα σε μια τέτοια περίπτωση να παρέμβει; Αποτελεί προσωπική εκτίμηση ότι είναι προτιμότερο να στοχεύεται η ανεύρεση τρόπων βελτίωσης της ποιότητας της καθημερινής ζωής παρά τα επικίνδυνα ταξίδια με γνώμονα την ανθρώπινη ματαιοδοξία. Άλλωστε, όπως και ο ποιητής έχει δηλώσει:... ηδονικά παντοτινά ζητάμε, μάταια πάντα... (Πανελλήνιες 2002)

.....
.....
.....
.....

Δ.

Και σαν ακουστεί καμιά διαμαρτυρία, έχουν το άλλοθι έτοιμο: Κάνουν τις δοκιμές τους μακριά από τον «πολιτισμό». Έτσι δεν έκανε πριν από λίγα χρόνια η Γαλλία (του πολιτισμού, του φωτός, του ανθρωπισμού) κάπου στον Ειρηνικό; Έτσι δεν έκαναν στα νησιά Μπικίνι οι ΗΠΑ; Στη Σιβηρία δεν έριχναν τις βόμβες τους οι Ρώσοι; Κανείς δεν τις έριχνε στην αυλή του. Για τους άλλους, τους «απολίτιστους» κανείς δεν ενδιαφερόταν Σεπτέμβριος 2000

.....
.....
.....

Ε.

Η διεθνής κοινότητα γνωρίζει πολύ καλά τις διατάξεις του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συνθηκών. Γνωρίζει το Δίκαιον της Θαλάσσης, γνωρίζει τις ρυθμίσεις της Συνθήκης της Λοζάνης, όπως γνωρίζει και τα άρθρα των πρωτοκόλλων που υπεγράφησαν μεταξύ Τουρκίας και Ιταλίας για τα Δωδεκάνησα.

Η διεθνής κοινότητα γνωρίζουσα όλα αυτά και μη λαμβάνουσα θέση, φοβούμαι ότι άθελα της ενισχύει αβάσιμες διεκδικήσεις και τις επιθετικές διαθέσεις. Η Ελλάς δεν ζητεί από κανένα να μεσολαβήσει υπέρ αυτής, επικαλείται όμως το δίκαιος και την νομιμότητα, διότι πιστεύει ότι βασικό στοιχείο του πολιτισμού μας δεν είναι τόσο η στήριξη των πάσης φύσεως συμφερόντων μας, όσο η στήριξη της νομιμότητας.

2.Ερώτηση: Ο συγγραφέας αξιοποιεί ως μέσο πειθούς **την ειρωνεία** σε ορισμένα σημεία του κειμένου. Αφού τα εντοπίσετε, να αναφερθείτε στο ρόλο της.

(...)

Δεύτερον, είναι πλάνη να υποθέτομε ότι οι εκπληκτικές κατακτήσεις της επιστήμης και της τεχνικής, για τις οποίες δικαιολογημένα υπερηφανεύεται ο πολιτισμός μας, δεν έχουν καμιά ουσιαστική αξία, επειδή τάχα δεν έκαναν «ευτυχέστερο» τον άνθρωπο-άρα δεν αποτελούν «πρόοδο». «Αχ! Τι ωραία που ζούσαν άλλοτε οι άνθρωποι στις πρωτόγονες κοινωνίες τους, χωρίς το τηλέφωνο, το ραδιόφωνο, το αυτοκίνητο, το αεροπλάνο»... Δεν πρέπει, νομίζω να παίρνομε στα σοβαρά αυτό τον ψευτορομαντισμό της υποκριτικής νοσταλγίας του παρελθόντος. Πρώτα πρώτα, γιατί δογματίζει «εκ του ασφαλούς» και με το «αζημίωτο». Δεν εγνώρισα ακόμη κανένα οπαδό του δόγματος να διακόψει το ηλεκτρικό ρεύμα στο σπίτι του για να ζήσει ευτυχέστερος. Και έπειτα είναι τουλάχιστον γελοίο να υποστηρίζει κανείς ότι ζούσαν «καλύτερα» οι άνθρωποι τότε που οι γιατροί καίγανε με πυρωμένο σίδερο τις μολυσμένες πληγές(χωρίς φυσικά να μεταχειρίζονται αναισθητικά ή αναλγητικά φάρμακα) ή που πέθαιναν τα μωρά κατά εκατομμύρια από εντερίτιδα... (...) (σχ. βιβλίο σ. 128)

3. Ερώτηση: Η συγγραφέας αξιοποιεί ως μέσο πειθούς **το χιούμορ** σε ορισμένα σημεία του κειμένου. Αφού τα εντοπίσετε, να αναφερθείτε στο ρόλο του

Η φωνή της ήταν οργισμένη, κι αντί καλημέρας με περιέλουσε με ψόγους που «κάθομαι αραχτή μέσα στη νοικοκυρίστικη καταθλιψούλα μου αντί να ξεσηκωθώ εναντίον των τρομοκρατών που τοποθέτησαν νέα βόμβα στα θεμέλια της ύπαρξης της και, πάει, όπου να 'ναι θα τιναχτεί στον αέρα η ατομικότητα της, αυτό το μεγαλοειδές δώρο που έδωσε στον καθένα της η φύση». Της καταιγισμός μαύρων οινών και σιγά σιγά ξεκαθάρισα ότι τρομοκράτες χαρακτήριζε της Άγγλους ερευνητές και βόμβα την ανακάλυψη της, την κλωνοποίηση. Περιέγραψε εν τω μεταξύ με αξιοζήλευτη άνεση της περίτλοκες κινήσεις του πειράματος σαν να ήταν η ίδια ερευνητής. Πάλευα να καταλάβω από πού έφευγαν κύτταρα, πώς μπαινόβγαιναν στην κατάψυξη, πώς μεταφέρονταν οι ομοιότητες σε ωάριο αδειασμένο από τον αρχικό ρόλο του, τι σπέρμα ήταν αυτό που δεν ήταν σπέρμα αλλά κομμάτι από το αυτί ή από την αχίλλειο πτέρνα – πελάγωσα. Και πού να τολμήσω βέβαια να υπερασπίσω την «καταθλιψούλα» μου, ότι είναι το ιστορικό πολλών και διαφόρων ξεσηκωμών μου εναντίον πολλών και διαφόρων βομβών που τοποθέτησαν τα ανεπιθύμητα στα θεμέλια των επιθυμητών. Βόμβες που, παρά της ξεσηκωμούς, εξερράγησαν

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ερώτηση 1η

Α.

1. Ο συγγραφέας, προκειμένου να πείσει τους αναγνώστες του για τις απόψεις του, στην 4^η παρ. του κειμένου, **επικαλείται τη λογική**, με την παράθεση συλλογιστικών επιχειρημάτων και τεκμηρίων

Ως μέσα πειθούς αξιοποιεί:

Α) με τεκμήρια αριθμητικών δεδομένων: «και να παραιτηθούν...3% το χρόνο».

Β) με επιχειρήματα: Για να το δεχτούν αυτό, θα έπρεπε κάτι άλλο να δίνει νόημα στη ζωή τους. Αυτό το άλλο είναι η ανάπτυξη των ανθρώπων αντί για την ανάπτυξη των σκουπιδοπροϊόντων

Ο συγγραφέας αξιοποιεί ως αποδεικτικά μέσα **τα επιχειρήματα και τα τεκμήρια** για να πείσει για την αλήθεια των λόγων του, **διότι**, όπως γνωρίζουμε, όταν κάποιος υποστηρίζει μια θέση, είναι υποχρεωμένος να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους πιστεύει ότι είναι ορθή η άποψη που προεσβεύει και τότε απευθύνεται στη λογική του δέκτη προκειμένου να τον πείσει για την ορθότητα των απόψεών του.

Στην 5^η παρ. του κειμένου αξιοποιούνται:

α) Η επίκληση στη λογική

«Η ανάπτυξη βέβαια...του ανθρώπου», «μιαν αληθινή δημοκρατία...των αποφάσεων»,
«μιαν άλλη οργάνωση παιδείας»

β) Επίκληση στην αυθεντία: «ναάρχουν και ναάρχονται βάσει των νόμων» σύμφωνα με τη θαυμάσια έκφραση του Αριστοτέλη

Ο συγγραφέας καταφεύγει στην **επίκληση στην αυθεντία** για να ενισχύσει την προσωπική επιχειρηματολογία του, αφού την άποψή του συμμερίζεται και ένα πρόσωπο (αυθεντία) ανεγνωρισμένου κύρους, ειδικό στο θέμα.

Β.

Ο συγγραφέας σ' αυτή την παράγραφο αξιοποιεί ως τρόπο πειθούς **την επίκληση στην αυθεντία**

- Οι ψυχολόγοι και οι κοινωνιολόγοι που έχουν μελετήσει το φαινόμενο, καταλήγουν στο συμπέρασμα
- Παράθεμα του Αριστοτέλη
- Παράθεμα του (Thomas Szasz).

επειδή σκοπός του είναι να ενισχύσει με το τεκμήριο της αυθεντίας (γνώμη ειδικού στο θέμα) την άποψή του «ο κομφορμισμός αυτός, τάση ισχυρή και επίμονη, πηγή του έχει την κοινωνική φύση του ανθρώπου»

Γ.

Ο συγγραφέας αξιοποιεί ως τρόπο πειθούς **την επίκληση στο συναίσθημα** με μέσσειθούς:

-την αξιοποίηση του ποιητικού/συγκινησιακού λόγου

- τη χρήση μεταφορικού και εικονοπλαστικού λόγου «νέους ορίζοντες, . Αυτό το ταξίδι, το οποίο ξεκίνησε πριν από λίγα σχετικά χρόνια στον άγνωστο και μαγευτικό κόσμο των βιολογικών, ; Θα διαλευκανθούν πλήρως οι μοριακοί μηχανισμοί, τα επικίνδυνα ταξίδια»

-χρήση ερωτηματικών προτάσεων «υπάρχουν...αθανασίας;» «θα...θάνατο;»
Θα...παρέμβει;»

-στίχο ποιητή «...ηδονικά...πάντα...»

Επειδή σκοπός του συγγραφέα είναι να προκαλέσει συναισθηματική φόρτιση στο δέκτη, δηλ. να συμμεριστεί τις ανησυχίες του συγγραφέα για τις ενδεχόμενες εξελίξεις στο χώρο της Γενετικής.

Αποτελεί προσωπική εκτίμηση ότι είναι προτιμότερο να στοχεύεται η ανεύρεση τρόπων βελτίωσης της ποιότητας της καθημερινής ζωής παρά τα επικίνδυνα ταξίδια με γνώμονα την ανθρώπινη ματαιοδοξία

Δ.

Ο συγγραφέας αξιοποιεί ως τρόπο πειθούς **την επίκληση στο συναίσθημα και την επίθεση στο ήθος του αντιπάλου**. Ως μέσα πειθούς χρησιμοποιεί:

Ειρωνεία: «η Γαλλία (του πολιτισμού, του φωτός, του ανθρωπισμού)»

«Κανείς δεν τις έριχνε στην αυλή του.» « Για τους άλλους, τους «απολίτιστους» κανείς δεν ενδιαφερόταν»

Ρητορικά ερωτήματα: «Έτσι δεν έκανε ...Ρώσοι;»

Σκοπός του συγγραφέα είναι η ταύτιση του αναγνώστη με τις απόψεις του μέσω της διέγερσης συναισθημάτων οργής ,αγανάκτησης και έντονης αποδοκιμασίας για τις ενέργειες των ισχυρών χωρών εις βάρος των ανίσχυρων.

Ε.

Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς **την επίκληση στο ήθος του δέκτη**

Ως μέσα πειθούς αξιοποιεί **λανθάνουσες αρνητικές αξιολογικές κρίσεις**

«Η διεθνής κοινότητα γνωρίζει πολύ καλά τις διατάξεις ...Τουρκίας και Ιταλίας για τα Δωδεκάνησα.»

« Η διεθνής κοινότητα γνωρίζουσα όλα αυτά και μη λαμβάνουσα θέση, φοβούμαι ότι άθελα της ενισχύει αβάσιμες διεκδικήσεις και τις επιθετικές διαθέσεις.»

Σκοπός του ομιλητή είναι να καυτηριάσει τη στάση αδιαφορίας της διεθνούς κοινότητας αναφορικά με την επιθετικότητα της Τουρκίας.

Ερώτηση 2^η

Ο συγγραφέας αξιοποιεί σε ορισμένα σημεία του κειμένου ως μέσο πειθούς **την ειρωνεία**: «Αχ! Τι ωραία...αεροπλάνο», «πρώτα...αζημίωτο», «τότε που...εντερίτιδα»

Σκοπός του είναι να αποδοκιμάσει τις απόψεις που εκφράζουν ορισμένοι για παλαιότερες καταστάσεις και συνθήκες ζωής με διάθεση εξιδανίκευσης του παρελθόντος. Με αυτό τον τρόπο ο συγγραφέας προκαλεί έντονα συναισθήματα αποστροφής για το παρελθόν και αγανάκτησης για όσους «δογματίζουν εκ του ασφαλούς»

Ερώτηση 3^η

Η συγγραφέας αξιοποιεί ως μέσο πειθούς **το χιούμορ** σε ορισμένα σημεία του κειμένου: «με περιέλουσε...φύση», «πάλευα να...πελάγωσα»

Σκοπός της είναι να αντιμετωπίσει με ελαφρότητα ένα –κατά τα άλλα-σοβαρό θέμα, το θέμα της κλωνοποίησης. Με αυτό τον τρόπο, επίσης, εκφράζει με έντονο τρόπο τα συναισθήματα που της προκαλεί η νέα ανακάλυψη, συναισθήματα σύγχυσης, ανησυχίας και φόβου (το χαρακτηρίζει βόμβα)

ΜΟΡΦΕΣ ΠΕΙΘΟΥΣ

1. Η ΠΕΙΘΗ ΣΤΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΛΟΓΟ

Θεωρία: Βιβλίο «Έκφραση-Έκθεση για το Λύκειο» σ.σ.64-67 <http://www.mariakappou.gr/>

Η θεωρία στην πράξη Να γράψετε στη δεξιά στήλη το είδος των πληροφοριών και να υπογραμμίσετε το ειδικό λεξιλόγιο.

Η παγκοσμιοποίηση στους τομείς της οικονομίας, των πολιτικών δομών και των ανθρώπινων δικαιωμάτων ως παράγοντας επαναπροσδιορισμού των διεθνών σχέσεων

Πριν από μερικά χρόνια ο όρος «παγκοσμιοποίηση» εμφανιζόταν πολύ σπάνια. Σήμερα η παγκοσμιοποίηση βρίσκεται στο επίκεντρο πολιτικού διαλόγου και κάθε οικονομικής συζήτησης.

Την παγκοσμιοποίηση την κατανοούμε ως οικονομικό φαινόμενο. Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης σχετίζεται με τον τρόπο που οργανώνεται η παραγωγή αλλά και με τον τρόπο κυκλοφορίας των προϊόντων ή διάθεσης των υπηρεσιών.

Η οικονομική δραστηριότητα έχει πάρει πρωτοφανή διεθνή χαρακτήρα. Οι σχέσεις και οι διασυνδέσεις που προκύπτουν από την οικονομική δραστηριότητα καλύπτουν πλέον όλο το διεθνή χώρο.

Η οικονομική παγκοσμιοποίηση αποτελεί μια σύγχρονη πραγματικότητα, αλλά η παγκοσμιοποίηση δεν αφορά μόνο την οικονομία, αλλά και την καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Μακρινά συμβάντα, οικονομικού ή όχι χαρακτήρα, μας επηρεάζουν πιο άμεσα και γρήγορα απ' ό,τι στο παρελθόν.

Η παγκοσμιοποίηση θα έχει συνέπειες και σε πολιτικό επίπεδο. Προβλέπεται να αλλάξει σιγά-σιγά η μορφή των εθνικών κυβερνήσεων. Πολλές εξουσίες που είχαν τα κράτη παλιά, κυρίως στον τομέα της οικονομικής διαχείρισης, έχουν ατονήσει. Π.χ., πολλά κράτη – μέλη της Ε.Ε. υπακούουν σε κανονισμούς της Ε.Ε. σχετικά με τη δημοσιονομική πολιτική ή είναι υποχρεωμένα να ακολουθούν συγκεκριμένη πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος.

Οι κυβερνήσεις των κρατών θα συνεχίσουν να έχουν σημαντική διοικητική, οικονομική και πολιτική εξουσία. Ο τρόπος όμως που θα ασκούνται αυτές οι εξουσίες πιθανόν να επηρεάζεται από συνεργασίες που θα πρέπει να έχουν τα κράτη είτε με άλλα κράτη είτε με διεθνείς οργανισμούς στους οποίους ανήκουν.

Τις αποφάσεις που επηρεάζουν τους πολίτες μιας χώρας πολλές φορές τις διαμορφώνουν φορείς που έχουν διεθνή χαρακτήρα, όπως ο ΟΗΕ, ή μη κυβερνητικές οργανώσεις. Π.χ., πολλές περιβαλλοντικές οργανώσεις ή οργανώσεις που προστατεύουν ορισμένα ζώα που απειλούνται με εξαφάνιση πιέζουν τις εθνικές κυβερνήσεις να πάρουν κάποια μέτρα στον τομέα που τις ενδιαφέρει.

Σε μερικές περιπτώσεις, και μέσα στο πλέγμα των καταστάσεων που δημιουργεί η παγκοσμιοποίηση, ίσως ο όρος «διακυβέρνηση» να είναι πιο κατάλληλος για να εκφράσει ακριβώς τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η εξουσία και η πολιτική για μερικά θέματα. Με τον όρο «διακυβέρνηση» εκφράζουμε κυρίως την ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού περισσότερων κρατών, με νομοθετικές ρυθμίσεις, ελέγχους, παρεμβάσεις και κυρώσεις, για θέματα που ξεπερνούν τα όρια ενός κράτους, π.χ. μόλυνση του περιβάλλοντος, έλεγχος της ραδιενέργειας, καταπολέμηση της εγκληματικότητας κ.ά

(Εισαγωγή στο Δίκαιο και τους Πολιτικούς θεσμούς Ο.Ε.Δ.Β. 2004:99-100)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Πριν από μερικά χρόνια ο όρος «παγκοσμιοποίηση» εμφανιζόταν πολύ σπάνια. Σήμερα η παγκοσμιοποίηση βρίσκεται στο επίκεντρο πολιτικού διαλόγου και κάθε οικονομικής συζήτησης.

Την παγκοσμιοποίηση την κατανοούμε ως οικονομικό φαινόμενο. Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης σχετίζεται με τον τρόπο που οργανώνεται η παραγωγή αλλά και με τον τρόπο κυκλοφορίας των προϊόντων ή διάθεσης των υπηρεσιών.

Η οικονομική δραστηριότητα έχει πάρει πρωτοφανή διεθνή χαρακτήρα. Οι σχέσεις και οι διασυνδέσεις που προκύπτουν από την οικονομική δραστηριότητα καλύπτουν πλέον όλο το διεθνή χώρο.

Η οικονομική παγκοσμιοποίηση αποτελεί μια σύγχρονη πραγματικότητα, αλλά η παγκοσμιοποίηση δεν αφορά μόνο την οικονομία, αλλά και την καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Μακρινά συμβάντα, οικονομικού ή όχι χαρακτήρα, μας επηρεάζουν πιο άμεσα και γρήγορα απ' ό,τι στο παρελθόν.

Η παγκοσμιοποίηση θα έχει συνέπειες και σε πολιτικό επίπεδο. Προβλέπεται να αλλάξει σιγά-σιγά η μορφή των εθνικών κυβερνήσεων. Πολλές εξουσίες που είχαν τα κράτη παλιά, κυρίως στον τομέα της οικονομικής διαχείρισης, έχουν απονήσει. Π.χ., πολλά κράτη – μέλη της Ε.Ε. υπακούουν σε κανονισμούς της Ε.Ε. σχετικά με τη δημοσιονομική πολιτική ή είναι υποχρεωμένα να ακολουθούν συγκεκριμένη πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος.

Οι κυβερνήσεις των κρατών θα συνεχίσουν να έχουν σημαντική διοικητική, οικονομική και πολιτική εξουσία. Ο τρόπος όμως που θα ασκούνται αυτές οι εξουσίες πιθανόν να επηρεάζεται από συνεργασίες που θα πρέπει να έχουν τα κράτη είτε με άλλα κράτη είτε με διεθνείς οργανισμούς στους οποίους ανήκουν.

Τις αποφάσεις που επηρεάζουν τους πολίτες μιας χώρας πολλές φορές τις διαμορφώνουν φορείς που έχουν διεθνή χαρακτήρα, όπως ο ΟΗΕ, ή μη κυβερνητικές οργανώσεις. Π.χ., πολλές περιβαλλοντικές οργανώσεις ή οργανώσεις που προστατεύουν ορισμένα ζώα που απειλούνται με εξαφάνιση πιέζουν τις εθνικές κυβερνήσεις να πάρουν κάποια μέτρα στον τομέα που τις ενδιαφέρει.

Σε μερικές περιπτώσεις, και μέσα στο πλέγμα των καταστάσεων που δημιουργεί η παγκοσμιοποίηση, ίσως ο όρος «διακυβέρνηση» να είναι πιο κατάλληλος για να εκφράσει ακριβώς τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η εξουσία και η πολιτική για μερικά θέματα. Με τον όρο «διακυβέρνηση» εκφράζουμε κυρίως την ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού περισσότερων κρατών, με νομοθετικές ρυθμίσεις, ελέγχους, παρεμβάσεις και κυρώσεις, για θέματα που ξεπερνούν τα όρια ενός κράτους, π.χ. μόλυνση του περιβάλλοντος, έλεγχος της ραδιενέργειας, καταπολέμηση της εγκληματικότητας κ.ά.

**Διαπίστωση
(αλήθεια)**

Διευκρινίσεις

**Διαπίστωση
(αλήθεια)**

Συνέπειες

**Πολιτικές
συνέπειες**

**Πολιτικές
συνέπειες**

**Πολιτικές
συνέπειες**

Ορισμός

Η ΠΕΙΘΩ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΛΟΓΟ

Θεωρία: Βιβλίο «Έκφραση-Έκθεση για το Λύκειο» σ.σ.49-52 <http://www.mariakappou.gr/>

Η θεωρία στην πράξη: Στα κείμενα που ακολουθούν να επισημάνετε

Α) τους τρόπους πειθούς που αξιοποιεί ο ομιλητής

Β) πέντε αντιπροσωπευτικά παραδείγματα γλωσσικών επιλογών του πομπού που χαρακτηρίζουν τον πολιτικό λόγο.

1. ΔΗΛΩΣΗ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Χθες, ανακοινώθηκαν τα στοιχεία για το πραγματικό μέγεθος του ελλείμματος του 2009. Θύμισαν σε όλους μας τα ακατανόητα λάθη, τις παραλείψεις, τις εγκληματικές επιλογές και την καταιγίδα των προβλημάτων που μας κληροδότησε η προηγούμενη κυβέρνηση. Όλοι μας κληρονομήσαμε – η σημερινή Κυβέρνηση και ο Ελληνικός λαός – ένα σκάφος έτοιμο να βυθιστεί. Μια χώρα χωρίς κύρος και αξιοπιστία, που είχε χάσει το σεβασμό ακόμα και των φίλων και των εταίρων της. Μια οικονομία εκτεθειμένη στο έλεος της αμφισβήτησης και των ορέξεων της κερδοσκοπίας. Από την πρώτη μέρα σηκώσαμε τα μανίκια και με σκληρή δουλειά βαλθήκαμε να ανατρέψουμε αυτό το αρνητικό κλίμα. Καταστρώσαμε σχέδιο, πήραμε δύσκολα μέτρα, που πολλές φορές πόνεσαν, αλλά ανακτήσαμε την αξιοπιστία μας. Δημιουργήσαμε νέες συμμαχίες. Μετά από έναν πραγματικό μαραθώνιο, διεκδικήσαμε και καταφέραμε να οδηγηθούμε σε μια ισχυρή απόφαση της Ε.Ε. για την στήριξη της χώρας μας, με ένα πρωτόγνωρο, για την ιστορία και τα δεδομένα της Ε.Ε., μηχανισμό. [...]Βρισκόμαστε σε μια δύσκολη πορεία, μια νέα Οδύσσεια για τον Ελληνισμό. Όμως, πλέον, ξέρουμε το δρόμο για την Ιθάκη και έχουμε χαρτογραφήσει τα νερά. Μπροστά μας έχουμε ένα ταξίδι με απαιτήσεις από όλους μας, αλλά με μια νέα συλλογική συνείδηση και κοινή προσπάθεια θα φθάσουμε εκεί ασφαλείς, πιο σίγουροι, πιο δίκαιοι, πιο περήφανοι. Ο τελικός μας στόχος, ο τελικός μας προορισμός είναι να απελευθερώσουμε την Ελλάδα από επιτηρήσεις και κηδεμονίες. Να απελευθερώσουμε τις δυνάμεις του Ελληνισμού, κάθε Έλληνα και Ελληνίδα, από αντιλήψεις, πρακτικές και συστήματα που τον εμποδίζουν παντού, εδώ και δεκαετίες. Να δώσουμε οξυγόνο εκεί που υπάρχει ασφυξία, δικαιοσύνη και κανόνες εκεί που υπάρχει αδικία, διαφάνεια εκεί που υπάρχει σκοτάδι, σιγουριά εκεί που υπάρχει ανασφάλεια, και ανάπτυξη για όλους. Η έμπνευση, η πίστη μας είναι ετούτος εδώ ο τόπος, από το	
--	--

Καστελόριζο, μέχρι την Κέρκυρα, από την Κρήτη μέχρι τον Έβρο, είναι αυτός ο υπέροχος λαός, είναι οι νέοι μας με τις δυνατότητες και τα οράματά τους. Είμαι απόλυτα βέβαιος ότι, θα τα καταφέρουμε. Αρκεί εμείς οι Έλληνες να πιστέψουμε στις δυνατότητές μας, στις αξίες μας, στον ίδιο μας τον εαυτό.	
---	--

2.

Ομιλία του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας κ. Αντώνη Σαμαρά στη Βουλή για το Σχέδιο Νόμου: «Μέτρα για την εφαρμογή του Μηχανισμού Στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας από τα Κράτη – μέλη της Ζώνης του Ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο»

«Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χθες λίγες εκατοντάδες μέτρα από το σημείο που βρισκόμαστε, τρεις συμπολίτες μας έχασαν τη ζωή τους. Σε επεισόδιο τυφλής βίας, τρεις αθώοι άνθρωποι. Το τραγικό αυτό περιστατικό, μας συγκλονίζει. Ταυτόχρονα, όμως, μας υπενθυμίζει ότι αυτό που φοβόμασταν, έχει αρχίσει ήδη να συμβαίνει. Οφείλουμε να αφουγκραστούμε την κοινωνία που σήμερα, κύριε πρωθυπουργέ, δεν ανέμενε από εσάς, σε τέτοιες ώρες δύσκολες, αυτή την πρωτόγνωρη όξυνση που προσφέρατε με την ομιλία σας. Δεν πειράζει! Η αμηχανία σας και οι ευθύνες σας που μας φέρατε ως εδώ, δημιουργούν την ανάγκη για να έχετε αυτή την πολιτική σήμερα. Είναι η αμηχανία που σας γυρίζει πίσω στο παλιό ΠΑΣΟΚ, φοβάμαι. Εμείς οφείλουμε να κατανοήσουμε τα αδιέξοδα, στα οποία έχει οδηγηθεί η χώρα. Και οφείλουμε να τη βγάλουμε από τα αδιέξοδα αυτά. Οι διαφορές μας είναι μεγάλες, αλλά τίποτα δεν είναι σπουδαιότερο από την ανάγκη να βρει η τόπος την εμπιστοσύνη του στο μέλλον.	
---	--

Κι αυτό είναι το δικό μας καθήκον. Και σε αυτό –για μένα τουλάχιστον- αισθάνομαι ότι πρέπει να μετρηθούμε με το ΠΑΣΟΚ, όλοι μας.

Για παράδειγμα, στο Συμβούλιο Πολιτικών Αρχηγών, που μας καλέσατε για τη Δευτέρα, θα πρέπει να μιλήσουμε για τη Νέα Μεταπολίτευση. Να ακούσουμε τον κόσμο. Να φύγουμε από ένα πολιτικό σύστημα, που έχει υποταχθεί στον αυτόσυντηρισμό του. Να πούμε “ναι” εκατό βουλευτές λιγότεροι στη Βουλή, να πούμε ναι σε Βουλή διακοσίων. Να πούμε “ναι” κατάργηση, επιτέλους, του νόμου περί ευθύνης υπουργών. Και γιατί να μην πούμε και “ναι” σε μία Αναθεωρητική Βουλή, την οποία θα πρέπει να βάλουμε μπροστά για να περάσουμε τις τομές που σήμερα απαιτεί από εμάς η κοινωνία.[...]

3.

**Ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κάρολου Παπούλια για την 35η επέτειο
αποκατάστασης της Δημοκρατίας στο Προεδρικό Μέγαρο**

Συμπληρώνονται φέτος 35 χρόνια από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στη χώρα μας, μετά από μία σκοτεινή επταετία. Κάθε τέτοια επέτειος υποχρεώνει σε σκέψεις απολογιστικές αλλά και σε στοχασμό για το αύριο.

[...]

Φίλες και Φίλοι

Μιλάμε συχνά για κρίση εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στο πολιτικό σύστημα, μια κρίση που επιβεβαιώθηκε με την μεγάλη αποχή στις πρόσφατες ευρωεκλογές, σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτή η κρίση είναι βαθιά. Όχι μόνο γιατί κάποιοι εκπρόσωποι του λαού χρησιμοποιούν την πολιτική ως εφιαλτήριο για τρυφή ζωή. Ούτε επειδή διαχρονικές παθογένειες στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης παραμένουν ζωντανές. Η κρίση είναι βαθιά κυρίως επειδή έχει τρωθεί ο αξιακός κώδικας: [...]

Οι αγωνιστές που βρίσκονται σήμερα μαζί μας είναι πρότυπο αναφοράς. Γιατί έδωσαν πολλά σε όλους χωρίς να περιμένουν ανταλλάγματα, γιατί διακινδύνευσαν τη ζωή και την ησυχία τους στο όνομα της δημοκρατίας και της ελευθερίας.

Φίλες και Φίλοι

Το βλέμμα μας είναι, σήμερα και πάντα, στραμμένο στην Κύπρο, που παραμένει διχοτομημένη. Σταθερή μας επιδίωξη είναι ο τερματισμός της τουρκικής κατοχής και η λύση του κυπριακού με προσήλωση στο διεθνές δίκαιο και τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών χωρίς επεμβατικά δικαιώματα[...].

Το έχω πει κι άλλες φορές, θα το επαναλάβω και σήμερα. Το κλειδί για τη δίκαιη, βιώσιμη και οριστική λύση του κυπριακού βρίσκεται στα χέρια της Άγκυρας. Για την ώρα δεν διαπιστώνουμε βούληση υπέρβασης αναχρονιστικών αντιλήψεων και εθνικιστικής λογικής. Αντίθετα, παρακολουθούμε με ανησυχία κλιμάκωση των προκλήσεων στο Αιγαίο και διαρκή προώθηση μονομερών ανιστόρητων διεκδικήσεων. Απατώνται όμως, αν νομίζουν ότι με τις υπερπτήσεις πάνω από τα νησιά μας και τις απειλές μπορούν να κάμψουν τη θέλησή μας να υπερασπιστούμε τα νόμιμα δικαιώματά μας.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Κείμενο 1

Α. Οι τρόποι πειθούς που αξιοποιούνται στο κείμενο είναι:

Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου

«Θύμισαν σε όλους μας τα ακατανόητα λάθη, τις παραλείψεις, τις εγκληματικές επιλογές και την καταγίγδα των προβλημάτων που μας κληροδότησε...ορέξεων κερδοσκοπίας»

Επίκληση στο συναίσθημα:

«Όλοι μας κληρονομήσαμε – η σημερινή Κυβέρνηση και ο Ελληνικός λαός – ένα σκάφος έτοιμο να βυθιστεί.» εικονοπλαστικός λόγος

«Βρισκόμαστε σε μια δύσκολη πορεία, μια νέα Οδύσσεια για τον Ελληνισμό.

Όμως, πλέον, ξέρουμε το δρόμο για την Ιθάκη και έχουμε χαρτογραφήσει τα νερά.

Μπροστά μας... πιο σίγουροι, πιο δίκαιοι, πιο περήφανοι.» χρήση συμβόλων

«Να δώσουμε οξυγόνο εκεί που υπάρχει ασφυξία, δικαιοσύνη και κανόνες εκεί που υπάρχει αδικία, διαφάνεια εκεί που υπάρχει σκοτάδι, σιγουριά εκεί που υπάρχει ανασφάλεια, και ανάπτυξη για όλους.» ασύνδετο και αντιθέσεις για έμφαση

Λέξεις συναισθηματικά φορτισμένες: «ασφαλείς, πιο σίγουροι, πιο δίκαιοι, πιο περήφανοι.

Να απελευθερώσουμε τις δυνάμεις του Ελληνισμού, ο υπέροχος λαός, οράματά

Επίκληση στο ήθος του πομπού:

«Από την πρώτη μέρα σηκώσαμε τα μανίκια και με σκληρή δουλειά βαλθήκαμε να ανατρέψουμε αυτό το αρνητικό κλίμα....Ε.Ε., μηχανισμό»

Επίκληση στο ήθος του δέκτη:

«Μπροστά μας έχουμε ένα ταξίδι με απαιτήσεις από όλους μας, αλλά με μια νέα συλλογική συνείδηση και κοινή προσπάθεια θα φθάσουμε εκεί ασφαλείς, πιο σίγουροι, πιο δίκαιοι, πιο περήφανοι.»

«Η έμπνευση, η πίστη μας είναι ετούτος εδώ ο τόπος, από το Καστελόριζο, μέχρι την Κέρκυρα, από την Κρήτη μέχρι τον Έβρο, είναι αυτός ο υπέροχος λαός, είναι οι νέοι μας με τις δυνατότητες και τα οράματά τους.

Είμαι απόλυτα βέβαιος ότι, θα τα καταφέρουμε.

Αρκεί εμείς οι Έλληνες να πιστέψουμε στις δυνατότητές μας, στις αξίες μας, στον ίδιο μας τον εαυτό.»

Β. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα γλωσσικών επιλογών του πολιτικού λόγου

1. Βεβαιωτική διατύπωση

«Είμαι απόλυτα βέβαιος ότι, θα τα καταφέρουμε.

Αρκεί εμείς οι Έλληνες να πιστέψουμε στις δυνατότητές μας, στις αξίες μας, στον ίδιο μας τον εαυτό.»

2. Γενικολογία

«Βρισκόμαστε σε μια δύσκολη πορεία, μια νέα Οδύσσεια για τον Ελληνισμό.

Όμως, πλέον, ξέρουμε το δρόμο για την Ιθάκη και έχουμε χαρτογραφήσει τα νερά.

Μπροστά μας έχουμε ένα ταξίδι με απαιτήσεις από όλους μας, αλλά με μια νέα συλλογική συνείδηση και κοινή προσπάθεια θα φθάσουμε εκεί ασφαλείς, πιο σίγουροι, πιο δίκαιοι, πιο περήφανοι.»

3. Επαναλήψεις

Ο τελικός μας στόχος, ο τελικός μας προορισμός είναι να απελευθερώσουμε την Ελλάδα από επιτηρήσεις και κηδεμονίες.

Να απελευθερώσουμε τις δυνάμεις του Ελληνισμού, κάθε Έλληνα και Ελληνίδα, από αντιλήψεις, πρακτικές και συστήματα που τον εμποδίζουν παντού, εδώ και δεκαετίες.

4. Α' πληθυντικό πρόσωπο

Βαλθήκαμε να ανατρέψουμε αυτό το αρνητικό κλίμα ,δημιουργήσαμε νέες συμμαχίες.

καταστρώσαμε σχέδιο, πήραμε δύσκολα μέτρα, βρισκόμαστε σε μια δύσκολη πορεία κ.λ.π.

5. Ρυθμός -Συνθηματολογικός λόγος

Να απελευθερώσουμε τις δυνάμεις του Ελληνισμού, κάθε Έλληνα και Ελληνίδα, από αντιλήψεις, πρακτικές και συστήματα που τον εμποδίζουν παντού, εδώ και δεκαετίες.

Να δώσουμε οξυγόνο εκεί που υπάρχει ασφυξία, δικαιοσύνη και κανόνες εκεί που υπάρχει αδικία, διαφάνεια εκεί που υπάρχει σκοτάδι, σιγουριά εκεί που υπάρχει ανασφάλεια, και ανάπτυξη για όλους.

Κείμενο 2

Α. Οι τρόποι πειθούς που αξιοποιούνται στο κείμενο είναι:

Οι τρόποι πειθούς που αξιοποιούνται στην πολιτική ομιλία είναι:

Επίκληση στο συναίσθημα

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χθες λίγες εκατοντάδες μέτρα από το σημείο που βρισκόμαστε, τρεις συμπολίτες μας έχασαν τη ζωή τους. Σε επείσδδιο τυφλής βίας, τρεις αθώοι άνθρωποι. Το τραγικό αυτό περιστατικό, μας συγκλονίζει. Ταυτόχρονα, όμως, μας υπενθυμίζει ότι αυτό που φοβόμασταν, έχει αρχίσει ήδη να συμβαίνει.

Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου

Οφείλουμε να αφουγκραστούμε την κοινωνία που σήμερα, κύριε πρωθυπουργέ, δεν ανέμενε από εσάς, σε τέτοιες ώρες δύσκολες, αυτή την πρωτόγνωρη όξυνση που προσφέρατε με την ομιλία σας. Δεν πειράζει! Η αμηχανία σας και οι ευθύνες σας που μας φέρατε ως εδώ, δημιουργούν την ανάγκη για να έχετε αυτή την πολιτική σήμερα. Είναι η αμηχανία που σας γυρίζει πίσω στο παλιό ΠΑΣΟΚ, φοβάμαι.

Επίκληση στο ήθος του πομπού

Εμείς οφείλουμε να κατανοήσουμε τα αδιέξοδα, στα οποία έχει οδηγηθεί η χώρα. Και οφείλουμε να τη βγάλουμε από τα αδιέξοδα αυτά. Οι διαφορές μας είναι μεγάλες, αλλά τίποτα δεν είναι σπουδαιότερο από την ανάγκη να βρει η τόπος την εμπιστοσύνη του στο μέλλον. Κι αυτό είναι το δικό μας καθήκον. Και σε αυτό –για μένα τουλάχιστον- αισθάνομαι ότι πρέπει να μετρηθούμε με το ΠΑΣΟΚ, όλοι μας.

Β. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα γλωσσικών επιλογών του πολιτικού λόγου**1. Α΄ πληθυντικό πρόσωπο**

Μας συγκλονίζει, οφείλουμε να αφουγκραστούμε, μας υπενθυμίζει ότι αυτό που φοβόμασταν, Εμείς οφείλουμε να κατανοήσουμε κ.λ.π.

2. Επαναλήψεις

Εμείς οφείλουμε να κατανοήσουμε τα αδιέξοδα, στα οποία έχει οδηγηθεί η χώρα. Και οφείλουμε να τη βγάλουμε από τα αδιέξοδα αυτά

3. Ρυθμός -Συνθηματολογικός λόγος

Να πούμε “ναι” εκατό βουλευτές λιγότεροι στη Βουλή, να πούμε ναι σε Βουλή διακοσίων. Να πούμε “ναι” κατάργηση, επιτέλους, του νόμου περί ευθύνης υπουργών. Και γιατί να μην πούμε και “ναι” σε μία Αναθεωρητική Βουλή, την οποία θα πρέπει να βάλουμε μπροστά για να περάσουμε τις τομές που σήμερα απαιτεί από εμάς η κοινωνία.

4. Λέξεις με γιγάντια ηθική διάσταση

Οι διαφορές μας είναι μεγάλες, αλλά τίποτα δεν είναι σπουδαιότερο από την ανάγκη να βρει ο τόπος την εμπιστοσύνη του στο μέλλον.

5. Ρητορεία

Κι αυτό είναι το δικό μας καθήκον. Και σε αυτό –για μένα τουλάχιστον- αισθάνομαι ότι πρέπει να μετρηθούμε με το ΠΑΣΟΚ, όλοι μας. Για παράδειγμα, στο Συμβούλιο Πολιτικών Αρχηγών, που μας καλέσατε για τη Δευτέρα, θα πρέπει να μιλήσουμε για τη Νέα Μεταπολίτευση. Να ακούσουμε τον κόσμο. Να φύγουμε από ένα πολιτικό σύστημα, που έχει υποταχθεί στον αυτόσυντηρισμό του

Κείμενο 3**Α. Οι τρόποι πειθούς που αξιοποιούνται στο κείμενο είναι:****Επίκληση στο ήθος του δέκτη**

Οι αγωνιστές που βρίσκονται σήμερα μαζί μας είναι πρότυπο αναφοράς. Γιατί έδωσαν πολλά σε όλους χωρίς να περιμένουν ανταλλάγματα, γιατί διακινδύνευσαν τη ζωή και την ησυχία τους στο όνομα της δημοκρατίας και της ελευθερίας.

Επίκληση στη λογική

Μιλάμε συχνά για κρίση εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στο πολιτικό σύστημα, μια κρίση που επιβεβαιώθηκε με την μεγάλη αποχή στις πρόσφατες ευρωεκλογές, σε ολόκληρη την Ευρώπη. ... τρωθεί ο αξιακός κώδικας:

Επίκληση στο ήθος του δέκτη

Σταθερή μας επιδίωξη είναι ο τερματισμός της τουρκικής κατοχής και η λύση του κυπριακού με προσήλωση στο διεθνές δίκαιο και τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών χωρίς επεμβατικά δικαιώματα

Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου

Το κλειδί για τη δίκαιη, βιώσιμη και οριστική λύση του κυπριακού βρίσκεται στα χέρια της Άγκυρας.να υπερασπιστούμε τα νόμιμα δικαιώματά μας.

Επίκληση στο συναίσθημα

Το βλέμμα μας είναι, σήμερα και πάντα, στραμμένο στην Κύπρο, που παραμένει διχοτομημένη

Συμπληρώνονται φέτος 35 χρόνια από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στη χώρα μας, μετά από μία σκοτεινή επταετία

Β. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα γλωσσικών επιλογών του πολιτικού λόγου**Α΄ πληθυντικό πρόσωπο**

Μιλάμε συχνά, Το βλέμμα μας , παρακολουθούμε κλ.π.

Επαναλήψεις

Μιλάμε συχνά για κρίση εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στο πολιτικό σύστημα, μια κρίση που επιβεβαιώθηκε με την μεγάλη αποχή στις πρόσφατες ευρωεκλογές, σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτή η κρίση είναι βαθιά

Λέξεις αξίες

δημοκρατίας και της ελευθερίας

Σχήμα λόγου-Αντίθεση

Για την ώρα δεν διαπιστώνουμε βούληση υπέρβασης αναχρονιστικών αντιλήψεων και εθνικιστικής λογικής. Αντίθετα, παρακολουθούμε με ανησυχία κλιμάκωση των προκλήσεων στο Αιγαίο και διαρκή προώθηση μονομερών ανιστόρητων διεκδικήσεων.

Μεταφορικός λόγος

κρίση είναι βαθιά, ως εφιαλτήριο για τρυφή ζωή, έχει τρωθεί ο αξιακός κώδικας, διαχρονικές παθογένειες στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης παραμένουν ζωντανές.

Η ΠΕΙΘΩ ΣΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Θεωρία: Βιβλίο «Έκφραση-Έκθεση για το Λύκειο» σ.σ.53-56 <http://www.mariakappou.gr/>

Η θεωρία στην πράξη: 1. Στα παρακάτω κείμενα να αναγνωρίσετε τη μορφή του διαφημιστικού μηνύματος (Μήνυμα που προσφέρει επιχειρήματα, μήνυμα που αναπτύσσεται με άμεσο τρόπο, αφηγηματικό μήνυμα, μήνυμα μονολόγου-διαλόγου, μήνυμα που επεξηγεί την εικόνα λεζάντα, μήνυμα που στηρίζεται σε τεχνάσματα ευρήματα)

A.

Τα καλά υλικά κάνουν το καλό φαγητό. Γι' αυτό στη hellman's επιλέγουμε τις καλύτερες ελληνικές ντομάτες, τις αφήνουμε να ωριμάσουν φυσικά κάτω από τον ήλιο και έτσι δημιουργούμε μια αληθινά πεντανόστιμη Κετσαπ. Γευθείτε τις χωρίς ενοχές, αφού έχει μόνο 14 θερμίδες ανά κουταλιά και είναι πλούσια σε λυκοπένιο, το φυσικό αντιοξειδωτικό στο οποίο οι ντομάτες οφείλουν το κόκκινο χρώμα τους και το οποίο παρέχει προστατευτική δράση στον οργανισμό.

B

WWF-ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΑ ΕΙΔΗ

Είδη προς εξαφάνιση.

Ποιος μπορεί να τα σώσει;

Δεκάδες είδη ζώων και φυτών εξαφανίζονται καθημερινά. Αιτία, η ανεξέλεγκτη συρρίκνωση των βιοτόπων τους, το παράνομο κυνήγι, η ρύπανση της ατμόσφαιρας και οι κλιματικές αλλαγές. Πολλά από αυτά, δεν έχουμε προλάβει καν να τα γνωρίσουμε. Όμως κάθε είδος που χάνεται, παίρνει μαζί του και ένα κομμάτι της γενετικής και εξελικτικής ιστορίας εκατοντάδων χρόνων, πολύτιμη πηγή γνώσης για τον άνθρωπο.

Αντιπροσωπευτικά είδη του πλανήτη όπως τα γιγάντια πάντα, αναγκάστηκαν να περιοριστούν στη μισή έκταση από αυτή που καταλάμβαναν πριν μερικές δεκαετίες. Οι τίγρεις έχασαν στη διάρκεια του εικοστού αιώνα το 90% του πληθυσμού τους! Οι ρινόκεροι απειλούνται σχεδόν περισσότερο από κάθε άλλο μεγάλο θηλαστικό: λίγες δωδεκάδες έχουν απομείνει πια. Οι θαλάσσιες χελώνες αντιμετωπίζουν ένα αβέβαιο μέλλον και οι αφρικανικοί ελέφαντες αποδεκατίζονται για το πολύτιμο ελεφαντόδοντο τους...

Γ.

ΥΙΟΘΕΤΗΣΤΕ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΝΑ ΣΩΘΕΙ

Δ.

Η παρουσία των Γιατρών του Κόσμου στην Ουγκάντα επικεντρώνεται στην περιοχή του χωριού Μόντε, που βρίσκεται 200 χλμ. βόρεια της Καμπάλα. Βασικός στόχος της αποστολής των ΓτΚ είναι η υποστήριξη του τοπικού Κέντρου Υγείας με έργα υποδομής και η αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών υγείας για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού της ευρύτερης περιοχής..

Η Ουγκάντα των 30 εκατομμυρίων αποτελεί σήμερα μια από τις πιο φτωχές χώρες του κόσμου με προσδόκιμο μέσο όρο ζωής λιγότερο από 50 χρόνια. Επιπλέον πάνω από 1,6 εκατομμύρια- το 80% του συνολικού πληθυσμού της βόρειας Ουγκάντα- έχουν εκτοπιστεί και ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες, αντιμετωπίζοντας διαρκώς τις επιθέσεις του Αντιστασιακού Στρατού του Κυρίου (LRA). Η ελονοσία, οι λοιμώξεις του αναπνευστικού και οι διάρροιες αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες βρεφικής θνησιμότητας που ευθύνονται για 79 θανάτους παιδιών σε κάθε 1000 γεννήσεις. Περισσότερα από 20.000 βρέφη μολύνονται από τον ιό του HIV ετησίως, ενώ εκατομμύρια μένουν ορφανά καθώς χάνουν τους γονείς τους από τον ιό. Ο μισός πληθυσμός της χώρας δεν έχει πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό και σχεδόν το 40% των πολιτών παραμένει πολύ κάτω από το όριο της φτώχειας.

Από τον Αύγουστο του 2009, στόχος των ΓτΚ είναι η αναβάθμιση, ο εξοπλισμός και η μέγιστη αξιοποίηση του Κέντρου Υγείας στο Μόντε, έκτασης 600 τετραγωνικών. Αφενός, ο νέος εξοπλισμός περιλαμβάνει κατάλληλα ιατρικά μηχανήματα που παρέχουν τη δυνατότητα διαγνωστικών εξετάσεων και επιτρέπουν τη θεραπευτική αντιμετώπιση όλων των περιστατικών. Αφετέρου, οι ΓτΚ έχουν αναλάβει την στελέχωση του Κέντρου απασχολώντας μία μονιμη νοσοκόμα και έναν επισκέπτη ιατρό, καθώς και εθελοντές ιατρούς από την Ελλάδα, οι οποίοι συνεισφέρουν με τις γνώσεις τους στην παροχή φαρμακευτικών αγωγών αλλά και σε ενημερωτικά προγράμματα για την υγιεινή, μέτρα πρόληψης και την σημασία της υγείας προς τους κατοίκους.

Το Κέντρο Υγείας στο Μόντε θα αποτελέσει το μοναδικό σημείο παροχής δωρεάν ιατρικής φροντίδας σε μια μεγάλη γεωγραφική έκταση. Άμεσοι δικαιούχοι είναι οι κάτοικοι του Μόντε, δηλαδή περίπου 900 παιδιά που ζουν στο οικοτροφείο εκεί, ενώ έμμεσοι δικαιούχοι είναι ο πληθυσμός της περιοχής Luwero, δηλαδή περίπου 400,000 άτομα. Από τον συνολικό επωφελούμενο πληθυσμό το 50% είναι παιδιά κάτω των 14 ετών.

Η αποστολή αυτή αποτέλεσε την πρώτη από μια σειρά ενεργειών που οργανώνουν οι Γιατροί του Κόσμου για την περιοχή

.....

Ε.

Colgate sensitive

«Με την επάλειψη που έκανα, άρχισε αμέσως να με ανακουφίζει, το απόλαυσα, με έκανε να νιώσω καλύτερα!» Ορέστης, Τραπεζικός υπάλληλος, Αθήνα

.....

Στ.

75^η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης

Δυνατό τονωτικό! Ο μεγαλύτερος εκθεσιακός θεσμός της χώρας .250.000 επισκέπτες·
250.000 πιθανοί πελάτες σας. Άμεση γνωριμία του καταναλωτικού κοινού με τα προϊόντα
σας. Σίγουρη λύση για αποτελεσματική τόνωση των πωλήσεων.

.....

Ζ.

Tee-time!

536 διαφορετικές γεύσεις T-shirt

.....

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. μήνυμα που αναπτύσσεται με άμεσο τρόπο

Β. Πρόκειται για **αφηγηματικό μήνυμα** , το οποίο παράλληλα προσφέρει επιχειρήματα
«Αντιπροσωπευτικά είδη ...ελεφαντόδοντο τους...

Γ .μήνυμα που αναπτύσσεται με άμεσο τρόπο

Δ. Πρόκειται για **αφηγηματικό μήνυμα** , το οποίο παράλληλα **προσφέρει επιχειρήματα**
Η Ουγκάντα των ...κάτω από το όριο της φτώχειας.

Από τον Αύγουστο ...προγράμματα για την υγιεινή, μέτρα πρόληψης και την σημασία της
υγείας προς τους κατοίκους.

Ε. Πρόκειται για **αφηγηματικό μήνυμα** που αναπτύσσεται **με μονόλογο**

Στ. Πρόκειται για **αφηγηματικό μήνυμα** που χρησιμοποιεί **επιχειρήματα**

Ζ. Πρόκειται για μήνυμα που χρησιμοποιεί **τεχνάσματα-ευρήματα**

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΩ ΤΙΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΕΙΘΟΥΣ ΣΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Ερώτηση: Στα παρακάτω διαφημιστικά μηνύματα να προσδιορίσετε τη διαφημιστική τεχνική που αξιοποιείται.

(επίκληση στη λογική, επίκληση στο συναίσθημα, επίκληση στην αυθεντία, λανθάνων αξιολογικός χαρακτηρισμός, συνειρμός, αναλυτική περιγραφή και επίδειξη των ιδιοτήτων του προϊόντος)

1. Η νέα επίστρωση Curial Forte Essilor υπόσχεται μοναδική ποιότητα όρασης σε όσους χρησιμοποιούν γυαλιά οράσεως, γιατί συγκεντρώνει μοναδικά οπτικά χαρακτηριστικά και προστασία. Είναι δύο φορές πιο ανθεκτική στις χαράξεις από τις μέχρι σήμερα επιστρώσεις οργανικών φακών χάρη στο νέο ενδιαμέσο στρώμα SR Booster. Παράλληλα, οι αντιανακλαστικές κατεργασίες παρέχουν 30% μεγαλύτερη διαύγεια, προσφέροντας έτσι ευκρινή και άνετη όραση.
2. Sun Screen: Ολοκληρωμένη ηλιοπροστασία
Ρωτήστε και τον φαρμακοποιό σας.
3. **ΚΩΣ,**
ΕΝΑΣ ΤΟΠΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΣΑΣ ΚΑΝΕΙ
ΝΑ ΝΙΩΣΕΤΕ ΣΑΝ **ΑΣΤΕΡΙ**
4. Άλλο να πετάς κι άλλο να είσαι ψηλά
Olympic
5. Οι περισσότεροι συνδρομητές που αλλάζουν δίκτυο, επιλέγουν COSMOTE .
Και νιώθουν πολύ ωραία!
Εσύ;
6. Με τα Kellog's All-bran Glakes νιώθεις καλά, δείχνεις καλά!
7. Αέρας καθαρής υπεροχής
Με τη νέα σειρά Crystal Inverter της Samsung επιτυγχάνετε εξοικονόμηση ενέργειας έως και 50% σε σχέση με τα απλά κλιματιστικά

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η νέα επίστρωση Curial Forte Essilor υπόσχεται μοναδική ποιότητα όρασης σε όσους χρησιμοποιούν γυαλιά οράσεως, γιατί συγκεντρώνει μοναδικά οπτικά χαρακτηριστικά και προστασία. Είναι δύο φορές πιο ανθεκτική στις χαράξεις από τις μέχρι σήμερα επιστρώσεις οργανικών φακών χάρη στο νέο ενδιάμεσο στρώμα SR Booster. Παράλληλα, οι αντιανακλαστικές κατεργασίες παρέχουν 30% μεγαλύτερη διαύγεια, προσφέροντας έτσι ευκρινή και άνετη όραση. Sun Screen: Ολοκληρωμένη ηλιοπροστασία Ρωτήστε και τον φαρμακοποιό σας. ΚΩΣ, ΕΝΑΣ ΤΟΠΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΣΑΣ ΚΑΝΕΙ ΝΑ ΝΙΩΣΕΤΕ ΣΑΝ ΑΣΤΕΡΙ Άλλο να πετάς κι άλλο να είσαι ψηλά Olympic Οι περισσότεροι συνδρομητές που αλλάζουν δίκτυο, επιλέγουν COSMOTE . Και νιώθουν πολύ ωραία! Εσύ; Με τα Kellog's All-bran Flakes νιώθεις καλά, δείχνεις καλά! Αέρας καθαρής υπεροχής Με τη νέα σειρά Crystal Inverter της Samsung επιτυγχάνετε εξοικονόμηση ενέργειας έως και 50% σε σχέση με τα απλά κλιματιστικά	Αναλυτική περιγραφή και επίδειξη των ιδιοτήτων του προϊόντος Επίκληση στην αυθεντία Λανθάνων αξιολογικός χαρακτηρισμός Επίδειξη των ιδιοτήτων του προϊόντος (αξιοπιστία) Επίκληση στο συναίσθημα Λανθάνων αξιολογικός χαρακτηρισμός Επίκληση στη λογική
---	--

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΩ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ

«Η διαφήμιση αναμφισβήτητα αποτελεί μια μορφή τέχνης, που συνδυάζει συχνά **ήχο και εικόνα**, ενώ **γλωσσικά χρησιμοποιεί πολλές μορφές πειθούς**.

Η μορφή του διαφημιστικού μηνύματος χαρακτηρίζεται από **περίτεχνη οργάνωση και πρωτοτυπία, παραστατικότητα, έμφαση, συναισθηματική φόρτιση**. Το διαφημιστικό μήνυμα είναι πολυσήμαντο και **οι λεκτικοί τρόποι** που χρησιμοποιούνται είναι πολλοί.

1. Ο λεκτικός πληθωρισμός

(δηλ. ο πλεονασμός και επιτήδευση στη χρήση των λεκτικών στοιχείων με αποτέλεσμα την ακυρολεξία και την ασάφεια)

Γλωσσικά στοιχεία με τα οποία επιτυγχάνεται ο λεκτικός πληθωρισμός	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ Επικοινωνιακός σκοπός
Λεκτικά τέρατα	π.χ. «υπεραριστούργημα» Το συγκεκριμένο επίθετο ,με την υπερβολή μετατρέπεται από σημασία σε κραυγή, σε θαυμαστικό επιφώνημα (Α. Φραγκουδάκη, «Γλώσσα και ιδεολογία». Εκδ. Οδυσσέας, σ.156)
Λέξεις/φράσεις ασαφείς	π.χ. «Το BRISTON έχει καλή γεύση' τη γεύση που πρέπει να έχει το τσιγάρο» Σκοπός είναι ο εντυπωσιασμός
Υπερβολή	«Δοκίμασε μια μπουκιά και θα ονειρευτείς ότι τρως στο CHAMPS ELYSEES» COSMOTE: Ο κόσμος μας εσύ Σκοπός είναι ο εντυπωσιασμός
Πλεονασμός επιθέτων- επαναλήψεις- επιφωνήματα	Π.χ. Beau Mec. Ξυρίζεσαι μαλακά, μαλακά, μαλακά Με αυτό τον τρόπο δίνεται έμφαση για να μην ξεχνάμε το διαφημιζόμενο προϊόν

2. Χρήσεις της γλώσσας:

Γλωσσικές επιλογές	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ Επικοινωνιακός σκοπός
Ερωτήσεις	« Ξέρετε πως επτά στα δέκα χαλασμένα δόντια βρίσκονται εδώ πίσω;» Οι ερωτήσεις προσδίδουν στο λόγο αμεσότητα και οικειότητα, αφού συνήθως απευθύνονται στο δέκτη αξιοποιώντας το β' ρημ πρόσωπο. Έτσι καλλιεργείται η εντύπωση στο δέκτη ότι ο (υποθετικός) συνομιλητής απευθύνεται σ' αυτόν αποκλειστικά με σκοπό να τον ενημερώσει «για το καλό του».
Ρημ. πρόσωπα α', β'	«Στη ΧΡΩΤΕΧ εμπνευστήκαμε από τα στοιχεία της φύσης, μελετήσαμε τις μελλοντικές τάσεις στη διακόσμηση και δημιουργήσαμε μια μοναδική συλλογή αποχρώσεων.» Στόχος η άμεση και οικεία επικοινωνία
Ρημ. χρόνοι Ενεστώτας Μέλλοντας	«Έτσι ελαχιστοποιούνται οι πιέσεις και οι δυνάμεις που ασκούνται στα πόδια και κατά συνέπεια και στις αρθρώσεις. Θα νιώσετε τη διαφορά σε 30 ημέρες μόνο.» Ο Ενεστώτας προσδίδει στο μήνυμα την έννοια της διάρκειας, και τονίζει τη σχέση του με το παρόν. Με τον Μέλλοντα το αναμενόμενο αποτέλεσμα προεξοφλείται
Ρημ. Εγκλίσεις: Οριστική	«Έτσι ελαχιστοποιούνται οι πιέσεις και οι δυνάμεις που ασκούνται στα πόδια και κατά συνέπεια και στις αρθρώσεις» Προσδίδει στο μήνυμα βεβαιότητα, αναμφισβήτητη αλήθεια
Προτρεπτική Υποτακτική	«Το μόνο που έχεις να κάνεις είναι να τρως ένα μπουλ All-Bran Flakes μια φορά την ημέρα για 10 μέρες, στο πλαίσιο μιας ισορροπημένης διατροφής.»
Προστακτική	« κάντε ένα διάλειμμα, κάντε ένα Kit-Kat» Αυτές οι εγκλίσεις προσδίδουν στο μήνυμα το στοιχείο της σύστασης, της έντονης παρακίνησης, της προτροπής ή αποτροπής

3. Πρωτότυπες –ιδιότυπες γλωσσικές επιλογές

Οι διαφημιστές απολαμβάνουν μια **ιδιότυπη γλωσσική ελευθερία** προκειμένου να επιτύχουν το σκοπό τους, δηλ. τη δημιουργία πρωτότυπου μηνύματος

Πρωτότυπες –ιδιότυπες γλωσσικές επιλογές	Παραδείγματα-επικοινωνιακός σκοπός
Έλλειψη Καλείται η απουσία στο λόγο ορισμένων συστατικών στοιχείων μιας πρότασης (Γ. Μπαμπινιώτης, Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας) Πρόκειται για μια γλωσσική επιλογή κατά την οποία ο πομπός προτιμά την ελλειπτική διατύπωση, δηλ. λίγα λέγονται-περισσότερα εννοούνται.	« Amstel. Γιατί έτσι μας αρέσει» Με αυτό τον τρόπο προκαλείται το ενδιαφέρον του δέκτη, συγκρατεί ευκολότερα το μήνυμα

**Χιούμορ ευφρολογήματα
με:****Λογοπαίγνια**

«Κάνουμε lifting τιμών»
«Κνοργ. Η κνοστιμιά σε όλες τις γλώσσες»

**Ένταξη τυποποιημένων εκφράσεων
όπως:**

παροιμίες, συνθήματα, στίχοι τραγουδιών,
στοιχεία γνωστά σ' ένα μεγάλο μέρος του
πληθυσμού

« Και ο Θεός έπλασε τη γυναίκα. Γυναίκα. Κυκλοφορεί
κάθε...»

Τροποποίηση γνωστών ρητών

«Ο επιμένων ελληνικά»
«Κοντά στον νου κι η κρέμα. Νυ-κρέμα

Ασυνταξίες

απόκλιση από τη λογική σειρά:
σολοικισμοί(συντακτικά λάθη)

« Φουντούνια. Τα έτσι των έτσι σου λέω!»
«Τα φουντούνια κάνουν καθαρά τα ρούχα στην
μπετονιέρα. Έχουν διπλό διαφορικό, τραβάνε στην
ανηφόρα»

Παράφραση Όταν αποδίδεται το ίδιο νόημα
με μια νέα έκφραση που τονίζει τις ιδιότητες
και τα πλεονεκτήματα του προϊόντος

Π.χ. « Fresh air. Αέρας φρεσκάδας»

Με όλες αυτές τις τεχνικές εξάπτεται η φαντασία του δέκτη , αφού κύριος στόχος του
διαφημιστή είναι να προσελκύσει την προσοχή του δέκτη και επομένως να προσέξει και το
προϊόν

«Πετυχημένη πια είναι η έξυπνη διαφήμιση, που κεντρίζει το ενδιαφέρον και χωρίς
πολλά τερτίπια σου αφήνει έναν προβληματισμό, ένα μιλίχιο χαμόγελο, μια
ικανοποίηση.» Διαφήμιση και στρατηγικές Κυριακή, διαδίκτυο, 20 Απριλίου 2008

4. Λογοτεχνικές εκφράσεις**ΟΤΑΝ Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

Αν παρατηρήσουμε προσεκτικά τον πίνακα που ακολουθεί, θα διαπιστώσουμε ότι η γλώσσα
της διαφήμισης δανείζεται πολλά στοιχεία και ρητορικές τεχνικές **από τη γλώσσα της
λογοτεχνίας**

ΛΕΚΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ	Επικοινωνιακός σκοπός
Μεταφορικός λόγος	«Ξεκλειδώνοντας το μυστικό για τη γρήγορη απώλεια βάρους» Η μεταφορά ανακαλεί στο δέκτη εμπειρίες και γνώσεις που έχουν αποκτηθεί στο οικείο και προσωπικό του περιβάλλον,

Ρυθμός, ομοιοκαταληξία Παρήχηση	με αποτέλεσμα να δημιουργείται μια αίσθηση οικειότητας ανάμεσα στο δέκτη και το διαφημιζόμενο προϊόν. Η μεταφορά ως εικονοπλαστικός λόγος προσδίδει επίσης στο λόγο αμεσότητα, ζωντάνια, παραστατικότητα. «Ford θέλεις; Κοντέλεις» «Honda. Είναι όλο προσόντα». « Ρίξαμε τις τιμές σε προ ευρώ εποχές!» Αυτές οι τεχνικές, γνωστές από τη χρήση τους στην ποίηση, προσδίδουν ρυθμό στο λόγο, στοιχείο που προκαλεί την προσοχή του δέκτη και διευκολύνει το δέκτη να θυμάται το μήνυμα, σε αντίθεση με το αφηγηματικό μήνυμα σε πεζό λόγο.
Αντίθεση	« Εσείς έχετε τα χρήματα. Εμείς την πείρα και τη γνώση (Ιντεραμέρικαν)» Η αντίθεση αποτελεί ένα έντονο ρητορικό σχήμα, το οποίο προκαλεί την προσοχή του δέκτη.
Προφορικότητα του λόγου	Διαφημιζόμενο προϊόν: ούισκι Το να πας τη δεκαετία του 1770 στο Δουβλίνο για να φτιάξεις ένα αποστακτήριο, ήταν σαν να πήγαινες τη δεκαετία του 1940 στο LA για να φτιάξεις ένα film studio. Η διαφημιστική γλώσσα χαρακτηρίζεται από προφορικότητα. Συχνή είναι η χρήση λέξεων του καθημερινού προφορικού λόγου, οι ελλείψεις, οι επαναλήψεις, τα γεμίσματα, οι ανακολουθίες, η παρέκβαση, δηλ. τα στοιχεία που διαφοροποιούν τον προφορικό από το γραπτό λόγο. Είναι προφανές ότι η προφορικότητα του λόγου καθιστά το μήνυμα οικείο και άμεσο, αφού γίνεται κατανοητό από κάθε δέκτη ανεξάρτητα από μορφωτικό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά επιχειρείται να παρουσιαστεί το κείμενο «ως φυσική και όχι ως προσχεδιασμένη επι-κοινωνία (όπως πράγματι είναι)» (Μ. Παπαγιαννίδου: Η γλώσσα των μηνυμάτων-Τέχνη και τεχνική, Βήμα 1-3-1998)
Πολυσημία	« Οι τιμές είναι Μινιόν» Υποβάλλει το μήνυμα ότι οι τιμές του καταστήματος Μινιόν είναι χαμηλές

Ερώτηση: Στα παρακάτω διαφημιστικά μηνύματα να ανιχνεύσετε τις γλωσσικές χρήσεις (ερώτηση-απάντηση, α' ή β' ρημ. πρόσωπο, μεταφορά, πλήθος επιθέτων, είδος έγκλισης, λογοπαίγνια, τροποποίηση τυποποιημένης έκφρασης, ομοιοκαταληξία, υπερβολή, αντίθεση)

Απίστευτες τιμές! Ρίξαμε τις τιμές σε προ ευρώ εποχές	
Πόνος στην πτέρνα; Πόνος στο γόνατο; Αλλάξτε τον τρόπο που περπατάτε... Αλλάξτε τον τρόπο που αισθάνεστε	
Alexrak Σ'εμάς το ευρώ σας... σκοράρει!	
Tee-time! 536 διαφορετικές γεύσεις T-shirt	
Μεγαλώνοντας μαθαίνουμε να κατανοούμε τις ανάγκες των συνανθρώπων μας. Να είμαστε πάντα εκεί όταν μας χρειάζονται Να μοιραζόμαστε μαζί τους ένα όραμα και να βοηθάμε στην πραγματοποίησή του. Μαθαίνουμε να φροντίζουμε για το μέλλον. "Ένα μέλλον που χτίζουμε μαζί, με την ευαισθησία και το σεβασμό που μας χαρακτηρίζει. (POSTBANK)	
Διαγωνισμός καινοτομίας και τεχνολογίας Δείτε και εσείς την ιδέα σας να έρχεται στο φως...	
Χαμηλότερες τιμές Μεγαλύτερες εκπτώσεις Ηλεκτρονική	

Κινητά για κάθε γούστο, κάθε ανάγκη... κάθε τσέπη!	
Τα Helios Hotels and Resorts υποδέχονται για ακόμη μία φορά τους πασχλαινούς, ανοιξιάτικους επισκέπτες τους, σ' ένα υπέροχο ταξίδι στην ελληνική παράδοση. Είναι η ιδανική επιλογή για όσους επιθυμούν να απολαύσουν την άνοιξη στην καλύτερή της ώρα και να ταξιδέψουν σε έναν από τους 3 μοναδικούς προορισμούς[...]	
Omega defend Η πιο καλή ψαριά Συμπυκνωμένο ιχθυέλαιο με EPA & DHA	
Με τέτοιες τιμές στα KETTLER ακόμα ψάχνεις;	

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Απίστευτες τιμές! Ρίξαμε τις τιμές σε προ ευρώ εποχές	ομοιοκαταληξία
Πόνος στην πτέρνα; Πόνος στο γόνατο; Αλλάξτε τον τρόπο που περπατάτε... Αλλάξτε τον τρόπο που αισθάνεστε	Ερώτηση-απάντηση Παρηχήσεις
Alexrak Σ'εμάς το ευρώ σας... σκοράρει!	μεταφορά
Tee-time! 536 διαφορετικές γεύσεις T-shirt	Τροποποίηση τυποποιημένης έκφρασης (tea time) λογοπαίγνιο
Τα καλά υλικά κάνουν το καλό φαγητό. Γι'αυτό στη hellman's επιλέγουμε τις καλύτερες ελληνικές ντομάτες, τις αφήνουμε να ωριμάσουν φυσικά κάτω από τον ήλιο και έτσι δημιουργούμε μια αληθινά πεντανόστιμη Κετσαπ. Γευθείτε την χωρίς ενοχές, αφού έχει μόνο 14 θερμίδες ανά κουταλιά και είναι πλούσια σε λυκοπένιο, το φυσικό αντιοξειδωτικό στο οποίο οι ντομάτες οφείλουν το κόκκινο χρώμα τους και το οποίο παρέχει προστατευτική δράση στον οργανισμό.	Επανάληψη-παρήχηση Α'πληθυντικό Β'πληθυντικό Προστακτική έγκλιση
Μεγαλώνοντας μαθαίνουμε να κατανοούμε τις ανάγκες των συνανθρώπων μας. Να είμαστε πάντα εκεί όταν μας χρειάζονται Να μοιραζόμαστε μαζί τους ένα όραμα και να βοηθάμε στην πραγματοποίησή του. Μαθαίνουμε να φροντίζουμε για το μέλλον. Ένα μέλλον που χτίζουμε μαζί, με την ευαισθησία και το σεβασμό που μας χαρακτηρίζει. (POSTBANK)	Επαναλήψεις Α'πληθυντικό πρόσωπο Οριστική έγκλιση-βεβαιωτική διατύπωση
Διαγωνισμός καινοτομίας και τεχνολογίας Δείτε και εσείς την ιδέα σας να έρχεται στο φως...	Προστακτική Μεταφορικός λόγος
Χαμηλότερες τιμές Μεγαλύτερες εκπτώσεις Ηλεκτρονική	Παρήχηση (λ) Ομοιοτέλετο (χαμηλότερες-μεγαλύτερες)ρυθμικόςλόγος
Κινητά για κάθε γούστο, κάθε ανάγκη... κάθε τσέπη!	Παρήχηση(κ) ομοιοτέλετο με τις επαναλήψεις (κάθε) Σχολιαστική χρήση σημείων στίξης (... , !)
Τα Helios Hotels and Resorts υποδέχονται για ακόμη μία φορά τους πασχαλινούς, ανοιξιάτικους επισκέπτες τους, σ'ένα υπέροχο ταξίδι στην ελληνική παράδοση. Είναι η ιδανική επιλογή για όσους επιθυμούν να απολαύσουν την άνοιξη στην καλύτερή της ώρα και να ταξιδέψουν σε έναν από τους 3 μοναδικούς προορισμούς[...]	Συσώρευση επιθέτων Ομοιοτέλετο (επιθυμούν, απολαύσουν, ταξιδέψουν)
Omega defend Η πιο καλή ψαριά Συμπυκνωμένο ιχθυέλαιο με EPA & DHA Με τέτοιες τιμές στα KETTLER ακόμα ψάχνεις;	λογοπαίγνιο
	Παρήχηση (τ)-ερώτηση β' εν.

